

κοινοποιήματα

γιάννης αντάμης
αποσπάσματα

DREAM
FIGERS

Γιάννης Αντάμης

**κοινοποιήματα,
αποσπάσματα**

τεχνική υποστήριξη: Μάριος Αρσενίου

**Dreamtigers 2017
www.dreamtigers.gr**

-Αυτές όμως οι ιστορίες, βλέπετε, είναι καλές για μας, που είμαστε ηλίθιοι. Εσείς οι άλλοι δεν τις πιστεύετε.

-Απόδειξη ότι τις πιστεύω είναι ότι θα εισπράξετε πέντε φράγκα ως φιλοδώρημα, αν μου τη διηγηθείτε.

-Αλήθεια;

-Να τα.

-Και τι τις κάνετε αυτές τις ιστορίες, που τις πληρώνετε με τέτοιες τιμές;

-Τι σας νοιάζει;

Alexandre Dumas, «Μύθοι και Θρύλοι των Μεγάλων Δρόμων», Καλέντης 2001 (μετάφραση Λήδα Παλλαντίου)

Το βιβλίο αυτό ξεκινάει από το σημείο ακριβώς όπου είχε σταματήσει το «πίσω γιάννη τα ξύλα» (dreamtigers026), χωρίς ωστόσο να αποτελεί και λογική συνέχειά του. Όπως και σε εκείνο, έτσι και σε αυτό, το υλικό του αποτελείται αποκλειστικά από ελαφρώς επιμελημένες ιστορίες, οι οποίες γράφτηκαν και πρωτοδημοσιεύτηκαν στο facebook. Ακολουθώντας την ημερολογιακή χρήση του μέσου, οι ιστορίες αυτές έχουν μεταφερθεί εδώ (με μία και μόνη εξαίρεση) με την χρονική σειρά εμφάνισής τους. Όλα τα γεγονότα που περιλαμβάνονται σε αυτές τις ιστορίες είναι πραγματικά και αν δεν έχουν συμβεί μέχρι στιγμής, θα συμβούν οπωσδήποτε κάποια στιγμή στο μέλλον. Το μόνο επινοημένο στοιχείο είναι ο ήρωάς τους, ο οποίος αποτελεί πλάσμα της αναγκαίας, ακόμα δυστυχώς, μυθοπλασίας.

ο τραμπούκος

Περπατάω το απόγευμα στην παραλία. Με σταματάει μια γυναίκα και μου ζητάει τσιγάρο. Της λέω ότι έχω καπνό και με ρωτάει αν μπορώ να της στρίψω ένα. Ενώ της στρίβω, μου λέει κάτι για τον καιρό και ύστερα κάτι άλλο για έναν γιατρό, για τη μητέρα της. Της δίνω το τσιγάρο και κάνω να βγάλω και τον αναπτήρα μου. «Όχι, ευχαριστώ», μου λέει. «Θα ζητήσω από άλλον φωτιά. Ευκαιρία να μιλήσω με ακόμα έναν άνθρωπο.» Δεν την παρεξηγώ. Δύσκολο πράγμα η μοναξιά αυτήν την εποχή. Και μπορεί ο Απρίλης να είναι ο μήνας ο σκληρός, που λέει κι ο ποιητής, αλλά ο πραγματικός τραμπούκος της παρέας νομίζω πως είναι ο Σεπτέμβριος

το μηχάνημα

Περνάω από τη δεή να πληρώσω έναν λογαριασμό. Βλέπω ότι έχει ουρά και το μετανιώνω. Πριν φύγω, παρατηρώ μια επιγραφή που λέει: «Πληρώστε τον λογαριασμό σας εύκολα και γρήγορα εδώ.» Το «εδώ» είναι ένα μηχάνημα, το οποίο, ωστόσο, κανείς δεν φαίνεται να το τιμά. Λέω να δοκιμάσω. Το πλησιάζω, διαβάζω τις οδηγίες και τις ακολουθώ κατά γράμμα, ή έτσι νομίζω τουλάχιστον, για καμιά δεκαριά φορές. Αισθάνομαι ότι το μηχάνημα με κοροϊδεύει. Στο μεταξύ, κάποιοι που έχουν έρθει μετά από εμένα ήδη εξυπηρετούνται στα ταμεία, οπότε νιώθω διπλά ηλίθιος.

Πάω να φύγω, αλλά ένας ηλικιωμένος, που περιμένει τόσην ώρα υπομονετικά από πίσω μου, με σταματά. «Που πας; Δεν θα πληρώσεις;» «Ε, δεν δουλεύει...», του λέω συγχυσμένος. «Δώσε μου εδώ», μου λέει, «θα σου δείξω.» Του δίνω το λογαριασμό και τα χρήματα και τον παρακολουθώ να κάνει ότι έκανα ακριβώς κι εγώ δέκα φορές τουλάχιστον. «Ορίστε», μου λέει, επιστρέφοντάς μου τα ρέστα μαζί με την απόδειξη. Τον κοιτάζω με ευγνωμοσύνη και θαυμασμό. «Σας ευχαριστώ», του λέω. «Αν θέλεις», μου απαντά, «δώσε μου κάτι για τον κόπο μου... Έχω να πάρω και τα φάρμακα για την κυρά.» Του ξαναδίνω πίσω τα ρέστα και φεύγω ντροπιασμένος, για άλλον λόγο όμως από αυτόν που περιμένα.

Γυρίζοντας στο σπίτι, σταματάω κάπου να πάρω έναν καφέ. Ενώ μου φτιάχνει ο καφετζής, του λέω τι μου συνέβη. «Α, είναι κάτι παππούδες που το κάνουν αυτό επαγγελματικά», μου λέει, «για το χαρτζιλίκι...» Αμέσως μετά, μάλλον για να αλλάξουμε κουβέντα, με ρωτάει: «Οι δικοί σου οι παππούδες ζούνε;» Η κουβέντα δεν αλλάζει.

τα μανταλάκια

Μερικές άχρηστες σκέψεις μέχρι να τελειώσει το πλυντήριο:

Κάποτε αγόραζα εφημερίδα κάθε μέρα. Η τελευταία που πήρα πρέπει να ήταν πριν τέσσερα χρόνια. Εξακολουθώ, όμως, κάθε πρωί, όταν περνάω μπροστά από περίπτερο, να σταματάω και να κοιτάζω τα πρωτοσέλιδα. Κάποτε αυτό το έβρισκα πολύ διασκεδαστικό κι ωφέλιμο. Τα τελευταία χρόνια έχω διαπιστώσει ότι απολαμβάνω τη συνήθεια αυτή με τον ίδιο τρόπο που άλλοι συναγωνιστές αυτοτραυματίζονται με ξυράφια ή ακούνε έντεχνα. Κάποτε, ακόμα πιο παλιά, πήγαινα στο περίπτερο κάθε πρωί και μελετούσα τα πρωτοσέλιδα, ενώ ταυτόχρονα έπαιρνα και το πρωινό μου, το οποίο αποτελούνταν από μπισκότα, σοκολάτες, πατατάκια και άλλα τέτοια όμορφα. Τώρα πια σταματάω και κοιτάζω μόνο τις εφημερίδες, οπότε θέλω να πιστεύω ότι η ανθυγιεινότητα της καθημερινής αυτής συνήθειας έχει τουλάχιστον μειωθεί κατά το ήμισυ. Τους τελευταίους μήνες, το μόνο πράγμα που σκέφτομαι, κάθε πρωί που σταματάω στο περίπτερο για να δω τις κρεμασμένες εφημερίδες, είναι ότι πρέπει κάποια στιγμή να θυμηθώ να αγοράσω καινούρια μανταλάκια.

Ξεκίνησα να μαθαίνω ισπανικά απο το μπάμπελ. Επίσης αυτήν την περίοδο παρακολουθώ το «Νάρκος» (στον πρώτο κύκλο είμαι ακόμα). Έτσι όπως έχω πλακωθεί και με τα δυο ταυτόχρονα, είναι φορές που νομίζω ότι έχω για δάσκαλο τον Εσκομπάρ ή ότι το μπάμπελ θα μου ζητήσει, προκειμένου να προχωρήσω απο τους αρχάριους στους προχωρημένους, να μεταφέρω κάποιο φορτίο από το Μεντεγίν στο Μαϊάμι.

Τέλος πάντων, γενικά καλή φάση η εκμάθηση των ξένων γλωσσών στο διαδίκτυο. Κάθε φορά που ανακαλύπτω πόσα πολλά πράγματα μπορείς να κάνεις εδώ μέσα (εκτός από το να κωλοβαράς ασύστολα), θυμάμαι τον ήρωα από το «Στοιχημα» του Τσέχωφ. Αυτόν που κλείνεται με τη θέλησή του στην αυτοσχέδια φυλακή του φίλου του για δεκαπέντε χρόνια για χάρη ενός πείσματος. Όσο βρίσκεται εκεί μέσα προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τον χρόνο και την απομόνωση και διαβάζει ασταμάτητα. Λογοτεχνία, φιλοσοφία, επιστήμες, ξένες γλώσσες, τέχνες... Μέσα σε δεκαπέντε χρόνια γίνεται παντογνώστης και σοφός κι αν μέχρι το τέλος του διηγήματος κερδίσει και το στοίχημα θα γίνει, λέει, και βαθύπλουτος. Αλλά να που τελευταία στιγμή πέφτει το δίκτυο, κολλάει και ο υπολογιστής του εναν ιό, το φέισμπουκ τού ρίχνει το προφίλ του και από πάνω πλακώνουν κι οι κομμάντος της

δίωξης ναρκωτικών και συλλαμβάνουν τον φίλο του τον ρώσο ολιγάρχη με τις περίεργες διασυνδέσεις στο χώρο του υποκόσμου και του μαγικού ρεαλισμού.

Θέλω να πω, καλή-χρυσή η εκμάθηση των ξένων γλωσσών στο διαδίκτυο, αλλά εντάξει, έχω αρχίσει λιγάκι να εκνευρίζομαι που όλο εμένα σηκώνει να πω το μάθημα η δασκάλα.

ερώτηση κρίσεως

Κάποτε είχα πάει με την παρέα μου σε ένα χωριό του Πηλίου για φαγητό. Καθίσαμε στην πλατεία κάτω από τον πλάτανο, κι αφού φάγαμε και ήπιαμε, το ρίξαμε στους γνωστούς μας πλατανικούς διαλόγους. Αν και γενικά, τόσο εγώ όσο κι οι φίλοι μου, είμαστε όλοι μας πολύ σοβαροί και υπεύθυνοι άνθρωποι, παραδόξως η κουβέντα κάποια στιγμή κάπως, ασπούμε, εκτροχιάστηκε κι αρχίσαμε να λέμε τη μια βλακεία μετά την άλλη. Μέχρι που κάποιος ρώτησε αν έχουμε σκεφτεί πώς θα περάσουμε τη μέρα της συντέλειας.

Ήταν τότε, το φθινόπωρο του 2012, λίγες βδομάδες πριν το τέλος του κόσμου, όπως το είχαν προφητεύσει οι προκολομβιανοί πολιτισμοί, κι αυτού του είδους οι συζητήσεις ήταν πολύ δημοφιλείς ακόμα και μεταξύ υπεύθυνων και σοβαρών ανθρώπων, όπως εγώ κι οι φίλοι μου. Παρόλα αυτά, όμως, η ερώτηση του φίλου μας, όσο νάναι, μας τάραξε λίγο, εξαιτίας κυρίως του τρόπου με τον οποίον είχε διατυπωθεί. Λες και η ημέρα της αποκάλυψης θα ήταν κάτι σαν την πρωτοχρονιά ή σαν ένας συνδυασμός του αγίου Βαλεντίνου με του αγίου Βαρθολομαίου, ανήμερα πάντα.

Αφού ξεπεράσαμε, πάντως, το αρχικό μας σάστισμα, αρχίσαμε να πλειοδοτούμε σε χαζομάρα, λέγοντας ο καθένας τι θα έκανε, αν μάθαινε πως όντως ο

κόσμος θα καταστρεφόταν μέσα σε λίγες εβδομάδες. Άλλος είπε ότι θα αγόραζε μετοχές, άλλος ότι θα μάθαινε μια ξένη γλώσσα, άλλος ότι θα πήγαινε να κάνει ρύθμιση των οφείλων του προς το Δημόσιο. Τελικά, τον άτυπο αυτόν διαγωνισμό τον κέρδισε ένας από την παρέα που είπε με απόλυτη σιγουριά ότι αυτό που θα έκανε, αν μάθαινε πως έρχεται η συντέλεια, θα ήταν να έβαφε το σπίτι του. Και ύστερα, ικανοποιημένοι που μπορούσαμε να βρούμε απάντηση ακόμα και στο πιο παράλογο ερώτημα, συνεχίσαμε απτόητοι να πίνουμε και να κουβεντιάζουμε κάτω από τον πλάτανο.

Η δε συντέλεια έγινε ακριβώς όπως είχε προβλεφθεί, κανονικότατα, κάπου στα μέσα Δεκεμβρίου, αλλά μας πέτυχε πάνω στο χανκόβερ και δεν την πολυκαταλαβαμε.

τα κορδόνια

Έγινε, λέει, πριν λίγο καιρό, μια μικροκλοπή στο κέντρο του Βόλου. Ένας νεαρός άρπαξε κάτι από ένα εμπορικό και το έβαλε στα πόδια. Ο υπεύθυνος του καταστήματος, που ήταν παρών, κατάλαβε εγκαίρως τι συνέβη, κυνήγησε τον δράστη και τον έπιασε λίγα στενά παρακάτω με τη βοήθεια κάποιων συναδέλφων του που ακούσανε τη φασαρία, αφήσανε τα μαγαζιά τους και τρέξανε για συμπαράσταση. Λίγο μετά ήρθε και η αστυνομία και τον συνέλαβαν κανονικά και με τον νόμο. Στο μεταξύ, ο νεαρός, όσο έτρεχε ή όσο πάλευε να μην τον πιάσουν, σκόνταψε κάπου κι έχασε το ένα του παπούτσι. Οι αστυνομικοί τού πέρασαν χειροπέδες, του έριξαν και κάνα-δυο ψιλές και τον πήραν για να τον πάνε στο τμήμα δια τα περαιτέρω.

Την ώρα, όμως, που τον έβαζαν στο περιπολικό, κάποιος φώναξε: «Ε! Περιμένετε λίγο!» Οι αστυνομικοί σταμάτησαν και είδαν έναν τύπο να έρχεται τρέχοντας προς το μέρος τους κρατώντας με το ένα χέρι του ψηλά το χαμένο παπούτσι του κλέφτη. Ήταν ένας έμπορος κι αυτός, που έχει χρόνια τώρα μαγαζί με αθλητικά είδη στην ίδια γειτονιά και που είχε ακούσει κι αυτός τον πανικό και βγήκε έξω στον δρόμο. Ο τύπος γονάτισε μπροστά στον νεαρό, του φόρεσε το παπούτσι του και του έδεσε τα κορδονια, έτσι ακριβώς όπως τον έβλεπαν όλοι καθημερινά να κάνει με τους πελάτες

του. Έτσι όπως κάνουν αυτοί που πουλάνε παπούτσια στα μικρά παιδιά, που ακόμα δεν ξέρουν να δένουν τα κορδόνια τους. Μόνο που δεν τον ρώτησε αν του κάνει το νούμερο ή μήπως τον χτυπάει. Μετά σηκώθηκε, είπε «εντάξει τώρα» στα όργανα της τάξεως και γύρισε πίσω στο μαγαζί του. Όλοι τριγύρω του είχαν σαστίσει. Όσο ήταν εκεί γονατισμένος μπροστά στον νεαρό παραβάτη και του φορούσε το παπούτσι του, ήταν, λέει, σαν να είχε σταματήσει ο χρόνος.

Όταν μετά οι συνάδελφοι του, από τα άλλα μαγαζιά, τον ρώτησαν γιατί το έκανε αυτό, αυτός απάντησε αδιάφορα: «Αυτή είναι η δουλειά μου.»

βιρτζίνια

Είχα έναν φίλο κάποτε που είχε μεγάλο ταλέντο στο να γράφει αφιερώσεις στα βιβλία που δώριζε. Ήταν όλες τους τόσο πετυχημένες, που θυμάμαι ότι στις γιορτές και τα γενέθλια περιμέναμε πώς και πώς να ξετυλίξουμε τα δώρα του για να τις διαβάσουμε.

Το κόλπο του ήταν απλό, αλλά πολύ πρωτότυπο: Έγραφε και υπέγραφε τις αφιερώσεις, όχι ως ο ίδιος, όπως κάνει όλος ο κόσμος, αλλά ως ο εκάστοτε συγγραφέας. Έκανε δώρο, ασπούμε, σε κάποιον τον «Τελευταίο Πειρασμο» και έγραφε στην πρώτη του σελίδα: «Στον αδερφικό μου φίλο τον Βασίλη το Θεριό, πνεύμα λέφτερο, ψυχή αχόρταγη... Νίκος Καζαντζάκης» ή έδινε σε κάποιον άλλον τις «Ερωτικές Ιστορίες Καθημερινής Τρέλας» και έβαζε αφιέρωση: «Στον Γιώργο το παλιοτόμαρο, που κατεβάζει τα μπέρμπον σαν νεροχύτης, με αγάπη Τσαρλς Μπουκόφσκι».

Χθες βράδυ έψαχνα κάτι στη βιβλιοθήκη μου κι έπεσα πάνω στην «Κυρία Ντάλαγουεϊ». Αν και έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε, θυμήθηκα ότι το βιβλίο αυτό ήταν δώρο του εν λόγω φίλου και το άνοιξα για να δω ξανά την αφιέρωση. Διάβασα: «Ευχαριστώ για την υπέροχη βραδιά... Πάω να ρίξω μια βουτιά στο ποτάμι... Κλείσε τον θερμοσίφωνα... Βιρτζίνια.»

το δωματάκι

Ελικρινά, δεν καταλαβαίνω γιατί επιμένει τόσο πολύ η εκκλησία σχετικά με το θέμα της κατάργησης των θρησκευτικών. Οι περισσότεροι άθεοι που γνωρίζω, της γενιάς μου τουλάχιστον, άρχισαν να απομακρύνονται απο τη θρησκεία εξαιτίας ακριβώς της διδασκαλίας του συγκεκριμένου μαθήματος και χάρη στην παρουσία μες στην αίθουσα κάποιων ημιφωτισμένων θεολόγων.

Θυμάμαι, όταν ήμουν στο γυμνάσιο, η Μητρόπολη Δημητριάδος ή η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας της Μαγνησίας ή και οι δυο μαζί είχαν τη φαινή ιδέα να στείλουν ιερείς στα σχολεία να μας εξομολογήσουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Δεν κάνω πλάκα. Όποιος μαθητής ήθελε -όχι υποχρεωτικά, βέβαια... τι ήμασταν; τίποτα χομεϊνίδες;- μπορούσε να κάνει μια ωραιότατη και νομιμότατη κοπανα απο τη φυσική ή τη βιολογία ή κάποιο άλλο από τα μαθήματα του διαβόλου και να πάει σε ένα μικρό δωμάτιο που χρησίμευε ως αποθήκη για τους χάρτες για να εξομολογηθεί τις φρικιαστικές του αμαρτίες στον εκάστοτε, βαριεστημένο συνήθως, παπά υπηρεσίας. Όσο περισσότερες οι αμαρτίες, τόσο μεγαλύτερη και η κοπάνα. Όσο εντονότερες οι φήμες για αιφνίδιο πρόχειρο διαγώνισμα στη χημεία (θεός φυλάξοι!), τόσο και πιο πολλοί οι μετανοούντες δεκαετράχρονοι αμαρτωλοί.

Εντάξει, τώρα που το ξανασκέφτομαι, η αγάπη μου για τη μυθοπλασία αλλά και η τάση μου προς την τερατολογία μέσα σε αυτό το δωματιάκι με τους χάρτες πρέπει να γεννήθηκαν.

συννεφίες

Είχα γνωρίσει κάποτε έναν τύπο που είχε μανία με τα κόμιξ. Αλήθεια, διάβαζε τόσα πολλά κόμιξ, που κάθε φορά που είχε συννεφιά στον ουρανό, εκείνος έλεγε ότι έχει φλυαρία.

κάρμινια

Όταν ήμουν εράσμους στη Γαλλία -τον προηγούμενο αιώνα- έμεινα σε μια φοιτητική εστία. Στο διπλανό δωμάτιο έμεινε ένας κορεάτης μεταπτυχιακός, του οποίου το όνομα τώρα το έχω πια ξεχάσει. Ο κορεάτης, για κάποιον λόγο ακατανόητο, είχε βρει στο πρόσωπό μου τον ευρωπαϊό κολλητό που πάντα ονειρευόταν και μου έλεγε όλα τα μυστικά του. Οι εξωφρενικές εξομολογήσεις του, τις οποίες άκουγα υπομονετικά σχεδόν κάθε απόγευμα, με έκαναν πολύ συχνά να θέλω να αρπάξω ένα ψαλίδι και να κόψω τα αυτιά μου. Μετά σκεφτόμουν, όμως, ότι ίσως η κίνηση αυτή να του έδινε περισσότερο θάρρος, αφού στις απωανατολικές ταινίες, που βλέπαμε ήδη τότε στο σινεμά, τέτοιοι ακρωτηριασμοί ήταν πολύ συνηθισμένο, αν όχι και αγαπημένο, θέαμα.

Το βασικό πρόβλημα του γείτονα μου ήταν ότι είχε καψουρευτεί θανάσιμα μια, επίσης εράσμους, ιταλίδα, της οποίας το όνομα, σε αντίθεση με το δικό του, παραδόξως το θυμάμαι ακόμα: Κάρμινια. Τον φλογερό κι εξωτικό αυτόν έρωτα η Κάρμινια δεν τον πληροφορήθηκε ποτέ, αφού ο συνεσταλμένος φίλος μου περιοριζόταν να τα λέει μονάχα σε εμένα και συνήθιζε να τρέχει τρομοκρατημένος να κρυφτεί, μόλις το αντικείμενο του πόθου του εμφανιζόταν στην κοινόχρηστη κουζίνα του ορόφου μας, την

οποία είχαμε μετατρέψει σε πολυχώρο κοινωνικών εκδηλώσεων.

Ένα απόγευμα, που ήρθε πάλι για να μοιραστεί μαζί μου τον καημό του, δεν άντεξα και του έβαλα τις φωνές: «Γιατί, ρε άνθρωπε, δεν πας να της τα πεις κι εκείνης όλα αυτά; Τι έχεις να χάσεις; Το πολύ-πολύ να φας κανένα νουντλς.» (Το ξέρω, δεν έκανα και την καλύτερη μετάφραση του όρου χυλόπιτα, αλλά αυτός μια χαρά κατάλαβε τι ήθελα να πω.) «Δεν γίνεται», μου απάντησε. «Τώρα πια έχει γκόμενο.» «Ποιον;», απόρησα εγώ. «Έναν σουηδό, εράσμους σαν κι εσάς», αναστέναξε αυτός. Με τους σκανδιναβούς εράσμους παίζαμε μπάλα τις κυριακές και λίγο πολύ τους είχα γνωρίσει όλους - εγώ, ως ανάδελφος έλληνα, είχα κολλήσει στην ομάδα των ιταλοϊσπανών, που έπαιζαν πιο πολύ για να πλακωθούν παρά για χάρη του αθλήματος και γενικά περνούσαμε πολύ όμορφα. «Ποιον σουηδό, ρε; Λέγε», επέμεινα. «Πού θες να ξέρω;», μου απάντησε σχεδόν απαξιωτικά, «αυτοί είναι όλοι ίδιοι.»

Και κάπως έτσι η ανατολή σημείωσε, στις καθυστερήσεις ενός αγώνα που φαινόταν να έχει πια κριθεί, το γκολ της τιμής σε βάρος της δύσης, στο αιώνιο κατά τα άλλα ντέρμπυ των στερεοτύπων.

Είμαι στην Αθήνα. Παίρνω ταξί για να κατέβω από τη Νέα Ιωνία στο κέντρο. Γυναίκα οδηγός. Έχω να έρθω στην Αθήνα μήνες. Έχω χρόνια να μπω σε αθηναϊκό ταξί. Σκέφτομαι ότι μου έχουν λείψει οι ταξιτζήδικες κουβέντες. Η ταξιτζού μου, όμως, δεν μιλάει πολύ. Είναι καμιά δεκαριά χρόνια μεγαλύτερη μου. Φοράει φόρμα αθλητική κι ακούει ειδήσεις στο ραδιόφωνο. Στη Δεκελείας κολλάμε λίγο στην κίνηση. Κάτι γίνεται μπροστά. Η οδηγός χαμηλώνει την ένταση και γυρίζει προς το μέρος μου: «Σε πειράζει να κάνω ένα τσιγάρο;» «Όχι, βέβαια», της λέω. «Μπορώ να καπνίσω και εγώ;» Αντί για απάντηση πατάει το κουμπί και μου κατεβάζει το παράθυρο. Βγάζουμε και οι δυο από τις τσέπες μας καπνό. Αυτή, χωρίς να αφήσει το τιμόνι ούτε στιγμή, στρίβει το τσιγάρο χρησιμοποιώντας μόνο το δεξί της χέρι, το σαλιώνει και ύστερα το κολλάει τρίβωντάς το πάνω στο μπούτι της. Οι επιδέξιες κι αλάνθαστες κινήσεις της με εντυπωσιάζουν. Ξεχνιέμαι παρακολουθώντας την. Γυρίζει και με ξανακοιτάει με ύφος, σαν να με ρωτάει «μήπως θέλεις να σου στρίψω και το δικό σου;». Αρχίζουμε να κινούμαστε ξανά. «Θα βρέξει», μου λέει και είμαι σίγουρος ότι μέχρι να φτάσουμε δεν πρόκειται να πει τίποτα άλλα. Δεν χρειάζεται άλλωστε. Μια εικόνα αθηναίας οδηγού ταξί, χίλιες λέξεις ανδρών συναδέλφων της.

οι από κάτω

Όταν σπούδαζα στην Αθήνα, έμενα σε μια πολυκατοικία στα Εξάρχεια. Το διαμέρισμά μου ήταν στον πρώτο όροφο και από κάτω ακριβώς, στο ισόγειο, ζούσε ένα ζευγάρι. Έξι χρόνια δεν ανταλλάξαμε ποτέ κουβέντα, πέρα από καμιά αναπάντητη καλημέρα που τους έλεγα καμιά φορά, όταν τους συναντούσα στον διάδρομο. Και όμως, ήξερα σχεδόν τα πάντα για αυτούς, αφού τους άκουγα όλη τη μέρα να τσακώνονται.

Δεν λέω, καυγάδες γίνονται σε όλα τα σπίτια και όλα τα ζευγάρια έχουν τα θέματά τους, αλλά αυτοί οι δυο αλήθεια το παρακάνανε. Από το πρωί, όπου συνήθως με ξυπνούσαν οι φωνές τους, μέχρι το βράδυ, που με νανούριζαν γλυκά με τις βρισιές και τις κατάρες τους, αυτοί οι άνθρωποι άλλο πράγμα δεν έκαναν από το να πλακώνονται και να μπαζώνουν με λόγια βαριά και ασυγχώρητα τον μελαγχολικό ακάλυπτο της κατά τα άλλα αδιάφορης πολυκατοικίας μας.

Παρακολουθώντας, άθελά μου πάντα, τους έντονους εκείνους διαλόγους, είχα μάθει ένα σωρό πράγματα: Το πώς –«ανάθεμα την ώρα και τη στιγμή»- γνωρίστηκαν, τον τόπο της καταγωγής τους - συνήθως αποκαλούσαν ο ένας τον άλλον με γλαφυρά βουκολικά ονόματα, τις ασχολίες και τις προτιμήσεις των -τεμπέληδων, αμόρφωτων, ανώμαλων κ.λπ.- πλησιεστέρων συγγενών τους, τις

απόψεις των -κατά κανόνα κοπριτών- φίλων τους, τις διατροφικές συνήθειές τους – «πάλι σκατά θα φάμε;» και τα χόμπυ τους – «μάσε τώρα τα δελτία του στοιχήματος, μην στα πετάξω από το παράθυρο».

Στην αρχή με ενοχλούσε όλη αυτή η αναστάτωση. Μετά πέρασα μια φάση που ανησυχούσα λίγο μην σκοτωθούνε κυριολεκτικά και μαζευτούν τα κανάλια έξω από την πόρτα μας. Ύστερα τους συνήθισα. Τόσο, που όταν καμιά σπάνια φορά λιγάκι ηρεμούσαν, ήθελα να κατέβω και να τους ρωτήσω μήπως πάθανε τίποτα.

Ένα βράδυ, εκεί προς το τέλος των σπουδών μου, έχει έρθει ένας φίλος από το σπίτι μου να δούμε λίγη μπάλα. «Καλά, ρε συ», μου λέει, «μπήκαμε στο πανεπιστήμιο, περάσανε τα χρόνια και τώρα κοντεύουμε να πάρουμε πτυχίο κι αυτοί οι δυο ακόμα εκεί, μαλώνουνε; Μήπως να κάνουμε κάτι;» «Τι κάτι;» απορώ εγώ. «Κάτι, ρε φίλε. Δεν μπορεί... Αφού είμαστε περίπου δικηγόροι», επεμένει αυτός κι αμέσως σηκώνεται από τον καναπέ και μου κάνει νόημα να τον ακολουθήσω. Κατεβαίνουμε, λοιπόν, στο ισόγειο, χτυπάμε το κουδούνι. Εγώ μέσα στο άγχος. «Ρε, πάμε να φύγουμε. Τι θα τους πούμε, δηλαδή;» «Άστο σε μένα», μου λέει με αυτοπεποίθηση και βαράει λιγότερο διακριτικά την πόρτα. Ανοίγει η πόρτα και εμφανίζονται μπροστά μας και οι δυο. «Τι θέλετε;» «Μια ερώτηση μόνο»,

τους λέει ο φίλος μου, «αλήθεια, γιατί δεν χωρίζετε;»

Τα ελάχιστα εκείνα δευτερόλεπτα αμηχανίας αμέσως τα διαδέχτηκε το ισχυρότερο ξέσπασμα οργής που έχω δει στη ζωή μου. Για ένα τέταρτο τουλάχιστον μας περιέλουσαν και τους δυο με τέτοιο ευφάνταστο και ακατάσχετο υβρεολόγιο που ξεσήκωσαν όχι μόνο την πολυκατοικία αλλά κι ολόκληρη τη γειτονιά. Το πώς δεν επενέβη η αστυνομία, για να μην πω η αντιτρομοκρατική, ήτανε μάλλον θαύμα. Και όμως, μέσα σε όλον εκείνον τον κακό χαμό, μια λάμψη ομόνοιας κι ομοθυμίας είχε αρχίσει σιγά-σιγά να διακρίνεται. Λες και εμείς, που είχαμε εμφανιστεί έτσι ξαφνικά ως απομηχανής κοινός εχθρός, να τους είχαμε δώσει έναν λόγο να συμμαχήσουν επιτέλους και να υπερασπιστούν από κοινού το σπίτι τους και τον δεσμό τους. Όταν κάποια στιγμή άρχισαν να κλείνουν οι φωνές τους, τους αφήσαμε και ανεβήκαμε ξανά στο διαμέρισμά μου. Αράξαμε και παρακολουθήσαμε στην τηλεόραση τον υπόλοιπο αγώνα αμίλητοι και σκεφτικοί.

Στο ημίχρονο ο φίλος μου παίρνει το τηλεκοντρόλ και κλείνει τον ήχο. Κοιταζόμαστε. Από κάτω δεν ακούγεται τίποτα. Απόλυτη ησυχία. Μου χαμεγελάει με ικανοποίηση και τσουγκρίζει το κουτάκι της μπίρας του με το δικό μου. «Δικηγόροι, ρε φίλε», μου λέει, «περίπου δικηγόροι...»

η παραβολή των πεντακοσίων κυβικών

Πάμε το απόγευμα να κάνουμε το τρισάγιο στη γιαγιά και παίρνω στο αμάξι τον παπά, γιατί βρέχει πολύ και το μνήμα είναι ψηλά, στην ανηφόρα. Ο παπάς μοιάζει αμήχανος. Ρωτάει την ηλικία της συγχωρεμένης και ύστερα λέει κάτι αδιάφορο για τον καιρό. Αναρωτιέμαι αν είναι η πρώτη του φορά που κάνει βάρδια στο νεκροταφείο.

Μετά τη σύντομη τελετή τον ξανακατεβάζω με το αμάξι.

«Δεν πιστεύεις, ε», με ρωτάει.

«Δεν ξέρω... Μάλλον όχι», του απαντώ. «Γιατί;»

«Τίποτα... Είδα που δεν έκανες τον σταυρό σου. Δεν πειράζει, όμως. Φτάνει που είσαι εδώ.»

Αναρωτιέμαι τι εννοεί με αυτό το «εδώ». Εδώ, στο νεκροταφείο; Εδώ, στην πόλη; Εδώ, σε αυτόν τον κόσμο; Ή μήπως το εδώ είναι μεταφορικό; Ότι είμαι εδώ, ασπούμε, συγκεντρωμένος και δεν πετάει αλλού ο νους μου; Τώρα μάλλον είμαστε κι οι δυο αμήχανοι. Ο παπάς δεν έχει πει, όμως, την τελευταία του κουβέντα:

«Να σε ρωτήσω και κάτι άλλο;»

«Παρακαλώ.»

«Πόσα κυβικά είναι το αυτοκίνητό σου;»

«Χίλια διακόσια. Γιατι;»

«Ε, τότε... Γιατί το λένε πεντακοσαράκι;»

«Έτσι», του απαντώ, «από συνήθεια. Έτσι λέγανε το παλιό μοντέλο που του έμοιαζε.»

«Από παράδοση», με διορθώνει, «όχι από συνήθεια. Η παράδοση είναι καλό πράγμα. Η συνήθεια είναι του διαβόλου.»

Θέλω να τον ρωτήσω αν μιλάει αλληγορικά. Αν όλο αυτό είναι, ξερωγώ, η παραβολή του μαύρου φιάτ και κάτι άλλο πιο υπαρξιακό κρύβεται από πίσω.

Φτάνουμε. Ανοίγει την πόρτα.

Να ζήσετε να την θυμάστε», μου λέει, «και όταν πας να πληρώσεις τέλη κυκλοφορίας, να τους δώσεις μόνο για τα πεντακόσια.»

Γελάει. Το έχω ακούσει πεντακόσιες τουλάχιστον φορές αυτό το αστεϊάκι. Γελάω κι εγώ λίγο. Από συνήθεια.

συλλέκτης δευτερολέπτων

Μια φίλη μού είχε εκμυστηρευτεί παλιά ότι ο πατέρας της, που ήταν φανατικός συλλέκτης δίσκων κλασικής μουσικής, είχε μια πολύ αλλόκοτη συνήθεια: Μόλις αγόραζε τους δίσκους του, τους έβαζε να παίζουν και ύστερα καθόταν και χρονομετρούσε σχολαστικά κάθε κομμάτι, αν και η ακριβής διάρκεια αναγραφόταν πάντα στο οπισθόφυλλο. Όταν καμιά φορά ανακάλυπτε ότι η δισκογραφική είχε πέσει έξω στους υπολογισμούς της κανένα δευτερόλεπτο, πανηγύριζε, λέει, σαν μικρό παιδί για την ανακάλυψή του και μετά άραζε και άκουγε τον δίσκο ξανά από την αρχή χαμογελώντας με ικανοποίηση. Επειδή, όμως, τις περισσότερες φορές οι υπολογισμοί της εταιρείας ήταν αλάνθαστοι, εκνευριζόταν που δεν έβρισκε κάποιο ψεγάδι και άρχιζε να βρίζει και να καταριέται τον Μότσαρτ, τον Μπετόβεν κι όλη τη Ντόιτσε Γκράμοφον.

Το πρώτο πράγμα που είχα σκεφτεί, όταν είχα ακούσει αυτήν την ιστορία, ήταν ότι ο τύπος ήταν απίστευτο στραβόξυλο και ειλικρινά λυπήθηκα την κόρη του. Μετά το ξανασκέφτηκα και είπα εντάξει, ο άνθρωπος θα είναι μάλλον θεοπάλαβος και έβαλα την υπόθεση, που λένε, στο αρχείο.

Χθες βράδυ, που για κάποιον λόγο την ξαναθυμήθηκα, αναρωτήθηκα μήπως πίσω από την

ακατανόητη αυτή συνήθεια κρυβόταν κάτι άλλο. Κάποιο, ασπούμε, πείσμα κακό γεροντικό ή κάποιο παλιό νεανικό απωθημένο. Εν μέρει για να εξακριβώσω μια διαστροφή, λοιπόν, εν μέρει και την ώρα να περάσω, έστειλα μήνυμα στη φίλη και της ζήτησα να μου αφηγηθεί ξανά την ιστορία του πατέρα της, μήπως και κάποια λεπτομέρεια σημαντική μου είχε διαφύγει. Η φίλη, νομίζοντας μάλλον πως έψαχνα υλικό για κάποια δικιά μου ιστορία, δέχτηκε να μου τα πει όλα ξανά από την αρχή, αλλά πριν ξεκινήσει θεώρησε σωστό να με πληροφορήσει ότι ο μπαμπάς της έχει πια πεθάνει.

«Συλλυπητήρια», της λέω, «συγγνώμη, δεν το ήξερα.» «Δεν πειράζει», μου απαντάει, «άλλωστε, έφυγε χαρούμενος.» «Αλήθεια; Χαρούμενος; Γιατί;» «Ήτανε πολύ άρρωστος. Την τελευταία φορά που έκανε εξετάσεις οι γιατροί τού έδωσαν έξι μήνες το πολύ, αλλά αυτός κατάφερε και έζησε εξίμιση.»

ο θείος γιάννης

Πριν λίγες μέρες συνάντησα τυχαία στον δρόμο μία πρώην μου την ώρα που έκανε βόλτα παρέα με τον γιο της. Στην αρχή η αλήθεια είναι ότι δεν την αναγνώρισα - είχα να τη δω και πεντακόσια χρόνια. Μετά όμως, αφού είπαμε τα τυπικά «τι κάνεις;» και «πού χάθηκες;» και ξεπεράσαμε την αρχική βαριά αμηχανία, κατάλαβα ότι η παρουσία μου είχε, ασπούμε, κάπως ενοχλήσει τον μικρό που με κάρφωνε με ένα βλέμμα εχθρικό και τσαμπουκαλεμένο.

Κι ενώ εγώ προσπαθούσα να μην τον κοιτάζω και να συντηρώ την κουβέντα λέγοντας διάφορα αδιάφορα για τον καιρό, την κρίση, το χάσμα γενεών κ την αστυφιλία, ο πεντάχρονος σατανάκος με έδειξε με το δάχτυλο και ρώτησε την πρώην μου και νυν του: «Αυτός, μαμά, ποιος είναι;» «Αυτός, Μιχάλη μου, είναι ο θείος Γιάννης», απάντησε αυθόρμητα εκείνη, χαϊδεύοντας το δύσπιστο κεφαλάκι του. Το σκέφτηκε για λίγο ο Μιχάλης και ύστερα, διακόπτοντάς με για δεύτερη φορά, είπε: «Δεν έχω θείο Γιάννη.» «Έλα, ρε φίλε», διαμαρτυρήθηκα εγώ, «όλοι έχουμε έναν θείο Γιάννη. Μην το κάνεις θέμα τώρα.» Ο μικρός έσφιξε τα χείλη του συμβιβαστικά και μετά είπε κάτι ακατανόητο, που αυθαίρετα το μετέφρασα μέσα στο κεφάλι μου ως εξής: «Καλά, δεν βιάζομαι. Θα σε δείρω σε δέκα χρόνια από τώρα.»

Μετά αποχαιρετιστήκαμε λέγοντας ένα στα τέρματα υποκριτικό «άντε, να τα ξαναπούμε καμιά φορά» και συνεχίσαμε τον δρόμο του ο καθένας. Δεν ξέρω για εκείνη και ούτε θέλω να μάθω φυσικά, αλλά εγώ έχω την εντύπωση ότι για αρκετή ώρα πρέπει να κυκλοφορούσα, τη μέρα εκείνη, με ένα χαζό χαμόγελο στα μούτρα μου, ως αποτέλεσμα αυτού του «θείος Γιάννης», που για κάποιον λόγο, το ξέρω, ίσως αδικαιολόγητο το θεώρησα ως τίτλο τιμής και ως βραβείο για τη συνολική μου προσφορά σε αυτόν εδώ τον κόσμο.

γιατί γράφω

Ένας νεαρός φίλος έδωσε στο κορίτσι που πολιορκούσε για καιρό κάποιο δικό μου κείμενο, ασπούμε ερωτικό, που βρήκε κάπου, λέει, στο ίντερνετ. Δεν φρόντισε να βάλει το όνομά μου από κάτω, και καλά έκανε φυσικά, αλλά το πρόβλημα είναι ότι της κοπελιάς της άρεσε και επειδή πίστεψε ότι ήτανε δικό του, αφού ενεδωσε επιτέλους στο ερωτικό του κάλεσμα, του ζήτησε να της γράψει και άλλα τέτοια. Ο φιλαράκος, λοιπόν, επικοινωνήσε μαζί μου κι αφού μου ζήτησε συγγνώμη για τη μικρή αυτή λογοκλοπή, μου ζήτησε βοήθεια. «Α, ωραία! Θα πληρωθώ για αυτό;» τον ρώτησα όσο πιο επαγγελματικά μπορούσα. Αυτός απογοητεύτηκε: «Ρε φίλε, για αυτό γράφεις δηλαδή; Για τα λεφτά;» «Όχι, ρε συ. Για τη διαιώνιση του είδους», του απάντησα και του έστειλα μίαν άλλη ιστορία μου πολύ τρομακτική, φρικιαστική, πολύ αδημοσίευτη.

νοστιμιές

Ξύπνησα σήμερα και είδα ότι είχα καμιά δεκαριά κλήσεις από έναν άγνωστο αριθμό, ο οποίος ξεκινούσε από 22810. Σκέφτηκα ότι θα ήταν μάλλον λάθος κι έφυγα από το σπίτι χωρίς να το ψάξω περισσότερο.

Πριν από λίγο το τηλέφωνό μου ξαναχτύπησε. Πάλι το ίδιο νούμερο. Απάντησα. Άκουσα μια αντρική φωνή, μάλλον ηλικιωμένου, να με ρωτάει αν είμαι ο Λεονάρδος. Επειδή το όνομα μού έκανε εντύπωση, αντί να του πω αμέσως ότι έχει κάνει λάθος, τον ρώτησα ποιος είναι και ποιον ψάχνει ακριβώς. «Ο Δομένικος είμαι», μου απάντησε, «και ψάχνω τον εγγονό μου. Εσύ ποιος είσαι;» «Εγώ είμαι απλά ένας Γιάννης, λυπάμαι», του είπα ταπεινωμένος μετά από την τόση Αναγέννηση που είχε πλημμυρίσει τον άσκοπο αυτόν διάλογο. Μου ζήτησε συγγνώμη, αλλά λίγο πριν το κλείσει, συνδυάζοντας επιτέλους τα ονόματα με τον άγνωστο κωδικό, πρόλαβα και τον ρώτησα τι καιρό έχει τώρα στη Σύρα. «Πολύ νόστιμο» (έτσι ακριβώς), μου απάντησε ο φραγκοπαππούς, «να πεις στον Λεονάρδο να σε φάρει μαζί του την επόμενη φορά», αδιαφορώντας όσο πιο κυκλαδίτικα μπορούσε για όλη αυτήν την παρεξήγηση.

πλους πολυκατοικίας

Αυτή τη στιγμή φυσάει τόσο πολύ που φοβάμαι πως
έτσι κι ανέβει κανείς να απλώσει ρούχα στην
ταράτσα, θα αρχίσει η πολυκατοικία μας σιγά-σιγά
να ταξιδεύει.

και ένα για τον δρόμο

Τις περισσότερες πρωτοχρονιές της ζωής μου τις έχω ζήσει στο σπίτι μου στον Βόλο. Πέντε φορές μέσα στον εικοστό πρώτο αιώνα βρέθηκα παραμονή πρωτοχρονιάς σε πόλεις του εξωτερικού - κάθε φορά και με άλλα συναισθήματα, κάθε φορά και για διαφορετική αιτία. Απόψε θα αλλάξω τον χρόνο για τρίτη συνεχόμενη φορά στη Θεσσαλονίκη και, όπως και πέρυσι, δώδεκα παρά κάτι λέμε να ανέβουμε επάνω, στην ταρατσα μας. Υπάρχει, όμως, μια αλλαγή του χρόνου στη ζωή μου που με έχει βρει κυριολεκτικά στον δρόμο:

Το 2005 δούλευα στην Αθήνα. Είχα πει να μείνω εκεί σε όλη τη διάρκεια των εορτών, αλλά τελικά άλλαξα τελευταία στιγμή γνώμη, πήρα το αμάξι μου και έφυγα για τον Βόλο. Μια σειρά από τυχαία περιστατικά, ωστόσο, καθυστέρησαν πολύ την αναχώρησή μου, με αποτέλεσμα να έχει πάει εντεκάμιση κι εγώ ακόμα να ταξιδεύω σε μια έρημη, σιωπηλή και παγωμένη εθνική οδό. Για να μην αγχώνομαι, σταμάτησα να κοιτάζω το ρολόι και άνοιξα τέρμα τη μουσική στο ραδιόφωνο και είπα δεν πειράζει.

Και εκεί όπου είχα πιστέψει ότι είναι δικός μου ολόκληρος ο δρόμος, βλέπω ξαφνικά από πίσω μου ένα ταξί να μου παίζει τα φώτα. Το πρώτο πράγμα που σκέφτηκα ήταν ότι ήθελε κάτι να μου πει, πως είχα κάποιο πρόβλημα, πως κάποιο φανάρι μου δεν

άναβε ή κάτι τέτοιο. Έκοψα ταχύτητα, έκανα δεξιά και τον άφησα να με προσπεράσει. Το ταξί έφτασε δίπλα μου κι ο οδηγός του κατέβασε το παράθυρο και κάτι μου φώναξε, που εκεί μέσα, στον χαμό του αυτοσχέδιου ατομικού μου ρεβεγιόν, δεν μπόρεσα να ακούσω. Κατέβασα το παράθυρο κι εγώ κι ο κρύος αέρας με βάρωσε αμέσως στο κεφάλι. Ο ταξιτζής ακόμα οδηγούσε με σταθερή ταχύτητα στο πλάι μου. «Τι λες;» τον ρώτησα. «Καλή χρονιά, φίλε μου!» μου φώναξε ξανά ο άγνωστος κι αμέσως γκάζωσε και εξαφανίστηκε στο βάθος του δρόμου και του χρόνου. Κοίταξα το ρολόι του αυτοκινήτου. Έγραφε 00 και κάτι.

Λίγα χιλιόμετρα μετά σταμάτησα στα διόδια. Οι τρεις υπάλληλοι που είχαν βάρδια είχανε μαζευτεί μέσα σε ένα από τα κουβούκλια και γιόρταζαν, όπως μπορούσαν, τη στιγμή. Τα τραγούδια που άκουγαν ήταν τόσο άσχετα με τα δικά μου, αλλά για κάποιον λόγο μού φάνηκε ότι συντονίζονταν μέσα σε μια παράδοση και άγρια αρμονία. Πλήρωσα κι αυτοί μαζί με την απόδειξη μού πρόσφεραν κι ένα γλυκό. «Ωραία περνάτε εσείς εδώ», είπα ευχαριστώντας τους. «Δώσε του παιδιού ακόμα ένα», είπε ένας από τους υπαλλήλους στη συνάδελφό του που είχε βγει στο παράθυρο να με εξυπηρετήσει. «Κανένas τέτοια ώρα δεν κυκλοφορεί. Μόνοι μας θα τα φάμε.» Και έτσι, με αυτά τα δυο γλυκά συνέχισα μέχρι τον Βόλο το ταξίδι μου. Ένα για μένα και ένα για τον Δρομο.

τα γραφεία μου

Σε κάθε πόλη όπου έχω ζήσει φρόντιζα πάντα να βρίσκω ένα μαγαζί που να μπορώ να το χρησιμοποιώ, ασπούμε, σαν γραφείο. Οι προδιαγραφές που θα πρέπει να πληροί το εκάστοτε δημόσιο γραφείο μου είναι πολύ συγκεκριμένες: Πρέπει καταρχήν να είναι ήσυχο. Δηλαδή να μην βαραίει η μουσική - ο κόσμος δεν με πειράζει. Έπειτα, πρέπει (από το 2005 και μετά) να έχει ένα τασάκι στο τραπέζι μου και (από το 2010 και μετά) να υπάρχει και μια παλιουσύνδεση στο ίντερνετ. Τέλος, καλό θα είναι να έχει υπομονετικό προσωπικό, που να μην ενοχλείται αν ένας πελάτης χτυπάει οχτάωρα εκεί πίνοντας μονάχα μία μπύρα.

Στις Βρυξέλλες ήταν το Lava, που το μισό περίπου το είχαν μετατρέψει σε rookruimte (χώρος καπνιστών). Είχε κι ένα ωραίο τραπέζι στο παράθυρο, όπου καθόμουν με τις ώρες και χάζευα τον δρόμο. Καμιά φορά ο ιδιοκτήτης του, όταν το έβρισκα πιασμένο από κανέναν μεθύστακα σε λήθαργο, τον έπιανε και τον πετούσε έξω. «Ο άνθρωπος ήρθε για να δουλέψει εδώ», του φώναζε. «Δεν μπορείς να του κρατάς εσύ έτσι το τραπέζι.»

Στη Μαδριτη ήταν το Barco, όπου το κάπνισμα ήταν, υποτίθεται, prohibido, αλλά οι τύποι έκαναν τα στραβά μάτια και είχε κι ένα τραπέζι στον

προθάλαμο, το οποίο δεν είχε ακόμα αποφασίσει αν ήταν στεγασμένο ή υπαίθριο.

Στο Βελιγράδι παραλίγο να γίνει το Leila, αλλά το γνώρισα λίγο πριν σηκωθώ και φύγω.

Στην Αθήνα, εντάξει, ήταν πολλά και διάφορα, ένα σχεδόν σε κάθε γειτονιά - το μόντεμ μου ακόμα τα θυμάται.

Ο Βόλος έχει ωραία μαγαζιά, αλλά έτσι και κάνω το λάθος να πάω να πιω εκεί καφέ μονάχος μου, θα περάσει το μισό μου σόι και άλλοι τόσοι παλιοί συμμαθητές, θα σταματήσουν και θα ρωτήσουνε τι κάνω (και θα εννοούν τι έπαθα και είμαι έτσι μόνος - και ίσως θα έχουν δίκιο). Όχι, αυτές είναι συνήθειες της αλλοδαπής και των μεγάλων πόλεων.

Και τώρα στη Θεσσαλονίκη κάθομαι, τα θυμάμαι και τα γράφω όλα αυτά σε ένα ωραίο καφέ ημιυπόγειο, εδώ κοντά στο σπίτι. Από το χαμηλό παράθυρο χαζεύω το βάδισμα των περαστικών και προσπαθώ να μαντέψω άλλος πού τριγυρνάει άσκοπα κι άλλος πού βιάζεται να πάει. Δίπλα μου έχω μια γλάστρα με αλεξανδρινό - μέρος, φαντάζομαι, του ταπεινού χριστουγεννιάτικου διάκοσμου. Στον τοίχο απέναντί μου ο Χεμινγκουέ με κοιτάζει ειρωνικά, με ύφος «πάλι με ένα εσπρεσάκι θα την βγάλεις;». Πάντα ώρες γραφείου.

ίνσμπουργκ

Μην πας ποτέ μόνος -ή έστω χωρίς ένα βιβλίο- στο ταχυδρομείο παραμονές γιορτών. Πήγα σήμερα για να πληρώσω τα τέλη κυκλοφορίας και έχασα κοντά δυο ώρες από τη ζωή μου. Τουλάχιστον φεύγοντας πήρα μαζί μου μια καλή ιστορία:

Κάποια στιγμή ένας νεαρός, κρατώντας ένα διπλωμένο χαρτί από τετράδιο, με πλησίασε και με ρώτησε αμήχανος τι θα έπρεπε να κάνει για να στείλει «αυτό το γράμμα» στην Αυστρία. Του επεσήμανα ότι καταρχήν θα έπρεπε να αγοράσει έναν φάκελο για να το βάλει μέσα. «Συγγνώμη», μου είπε, «δεν το έχω ξανακάνει. Δεν ξέρω τι χρειάζεται.» Του απάντησα πως δεν πειράζει και τον έστειλα στο κοντινότερο χαρτοπωλείο. Μισή ώρα μετά ο νεαρός επέστρεψε λίγο πιο ευδιάθετος και ήρθε ξανά κοντά μου δείχνοντάς μου τον φάκελο που είχε μόλις αγοράσει. «Τώρα τι κάνω;» με ρώτησε. Του είπα ότι πρέπει να γράψει πάνω στον φάκελο τη διεύθυνση του παραλήπτη. «Α», μου λέει, «δεν την ξέρω απέξω. Την έχω, όμως, γραμμένη μέσα... στο γράμμα.» Κάνοντας ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατό για να συγκρατήσω τα γέλια μου προσπάθησα να τον βοηθήσω να ανοίξει τον ήδη σφραγισμένο φάκελο χωρίς να τον καταστρέψει. Τελικά δεν τα καταφέραμε και τον έστειλα ξανά στο χαρτοπωλείο να πάρει έναν καινούριο. Ο νεαρός έφυγε τρέχοντας αυτή τη φορά

και από τη βιασύνη του παράτησε το γράμμα του στα χέρια μου.

Μέχρι να επιστρέψει εκ νέου, του έριξα μια ματιά. Ήταν γραμμένο στα αγγλικά και απευθυνόταν σε κάποια Ιζαμπέλα. Τα πιο πολλά από αυτά που έγραφε δεν τα καταλάβαινα κι όχι επειδή είχα άγνωστες λέξεις. Το ξέρω, μεγάλη αδιακρισία μου, αλλά έπρεπε κάπως την ώρα να περάσω. Αν είχα φροντίσει να πάρω μαζί μου ένα βιβλίο, όχι δεν θα το έκανα. Αλλά μάλλον ούτε θα έγραφα τώρα αυτήν την ιστορία.

Ο νεαρός, ας τον πουμε Φερδινάνδο για να ταιριάζει με την κοπελιά, γύρισε με νέο φάκελο στο ταχυδρομείο, λίγο πριν εμφανιστεί το νούμερό μου στον φωτεινό πίνακα. Για να μην χάσω τη σειρά μου, αλλά και για να μην περιμένει και αυτός μέχρι τον νέο χρόνο (να πω εδώ ότι ακόμα δεν είχε πάρει δικό του χαρτάκι με νούμερο από το μηχάνημα), ανέλαβα να του το στείλω εγώ και του είπα να κάτσει και να με περιμένει. Αντέγραψα, λοιπόν, μόνος μου τη διεύθυνση της Ιζαμπέλας από το Ίνσμπουργκ, έβαλα το γράμμα μες στον φάκελο, τον έκλεισα, κόλλησα πάνω του και τρία γραμματόσημα με τη φάτσα του Αριστοτέλη -σίγουρα θα την εντυπωσιάσαμε- και το έστειλα. Μάλιστα, αποφάσισα, ίσως από τύψεις, τα γραμματόσημα να του τα κεράσω. Εξάλλου, μπροστά στα 135 ευρώ, των τελών που αντιστοιχούν στο ανταμομπίλ, ήταν το κόστος τους ασήμαντο.

Ο Φερδινάνδος, στο μεταξύ, με περίμενε στην έξοδο καπνίζοντας. «Τώρα τι πρέπει να κάνω;» με ρώτησε, σίγουρος ότι κάτι τού είχε πάλι διαφύγει. «Τώρα τίποτα. Μόνο να περιμένεις.» Τον είδα προβληματισμένο. Δεν κρατήθηκα: «Γιατί δεν της έστειλνες ένα η-μέιλ, ρε παιδί μου;» «Συνήθως με μέιλ τα λέμε ή απο το φέισμπουκ, αλλά αυτή την τελευταία φορά μού έστειλε τη διεύθυνσή της και μου ζήτησε να της κάνω έκπληξη.» Σειρά μου να προβληματιστώ. «Τι;» έκανε αυτός. «Μαλακία έκανα;» «Όχι», του απάντησα, «όλα καλά. Καλά χριστούγεννα!

Στον δρόμο για το σπίτι και τσαλακώνοντας την απόδειξη των τελών κυκλοφορίας νευρικά, αν όχι και νευριασμένα, σκεφτόμουν πως κάτω από άλλες συνθήκες μπορεί και να τον πήγαινα εγώ με το αμάξι ως το Ίνσμπουργκ.

ασφαλογραφία

Ταξιδεύω με το κτελ από τη Θεσσαλονίκη για τη Λάρισα. Είναι αργά και Κυριακή. Είναι μισογεμάτο. Ένας επιβάτης, τρεις-τέσσερις θέσεις πιο μπροστά από εδώ όπου κάθομαι, κοιμάται και εκεί μέσα στον ύπνο του κάτι παραμιλάει. Οι άλλοι το βρίσκουν αυτό διασκεδαστικό, αλλά γελάνε χαμηλόφωνα για να μην τον ξυπνήσουν. Εγώ προσπαθώ να καταλάβω τι ακριβώς είναι αυτό που λέει, αλλά, όσο κι αν προσπαθώ, δεν βγάζω κανένα νόημα. Λίγο πριν τα παρατήσω και επιστρέψω στο βιβλίο μου, καταφέρνω να πιάσω πέντε-έξι λέξεις στη σειρά: «Κουνάει πολύ... Πάω να κάτσω μέσα». Σκέφτομαι ότι αν συνεχίσει να κοιμάται και να βλέπει το ίδιο όνειρο, θα γίνει ο πρώτος άνθρωπος που κατορθώνει να φτάσει με καράβι ως τη Λάρισα. Κοιτάζω έξω από το παράθυρο. Ο καιρός έχει αγριέψει και η άσφαλτος έχει σηκώσει κύματα.

η κόκκινη ομπρέλα

Βρέχει. Ένας νεαρός, ήδη μούσκεμα από τη βροχή, κάθεται κάτω από ένα μπαλκόνι και περιμένει να κοπάσει. Περνάει από μπροστά του μια κοπέλα με μια τεράστια κόκκινη ομπρέλα. Γνωρίζονται. Τη χαιρετάει. Τη ρωτάει: «Που πας;» Του απαντάει: «Στη σχολή. Έλα, πάμε μαζί!» Ο νεαρός χώνεται αμέσως κάτω από την ομπρέλα. Η κοπέλα τού τη δίνει να την κρατήσει αυτός και βάζει το χέρι της στο μπράτσο του. Ένας άλλος νεαρός, που δουλεύει στο συνεργείο απέναντι, μούσκεμα επίσης και αυτός, παρακολουθεί τη σκηνή και χαμογελάει. «Ε! Κοπελιά», φωνάζει, «διπλοκούρσα κάνεις;»

η αναβάθμιση

Εδώ και αρκετά χρόνια χρησιμοποιώ την ίδια συσκευή παλαιάς τεχνολογίας ως κινητό τηλέφωνο. Μολονότι έχω εντυπωσιαστεί πολλές φορές από τα πολύπλοκα και πολυμήχανα τηλέφωνα που βλέπω να χρησιμοποιούν οι φίλοι μου, ποτέ δεν επιθύμησα να αποκτήσω ένα τέτοιο, αφού μια χαρά πίστευα πως τα κατάφερα με το stupidphone μου μέχρι τώρα. Εδώ και λίγες μέρες, όμως, το τηλέφωνό μου ετοιμάζεται να εγκαταλείψει τον μάταιο αυτόν ψηφιακό κόσμο, αφού έπαψε οριστικά να λειτουργεί το ηχείο του. Έτσι, αποφάσισα να πάω να αγοράσω μια καινούρια συσκευή για να το αντικαταστήσω.

Ο πωλητής, στο πρώτο κατάστημα που μπήκα, όταν του έδειξα την παλιά μου συσκευή και τον ρώτησα αν έχει κάποια παρόμοια, απλή και πρακτική, στην αρχή νόμιζε ότι του κάνω πλάκα, μετά με ρώτησε αν τη θέλω για τον παππού μου και στο τέλος, με ένα ύφος, όσο γινόταν πιο συμπονετικό, με παρέπεμψε σε κάποια από τις αποθήκες-μαγαζιά που πουλάνε μεταχειρισμένα, όπου μπορεί να έβρισκα αυτό που έψαχνα κάπου ανάμεσα σε ένα ζευγάρι κυάλια του Ρόμελ και κάτι χάλκινα μετάλλια απο τους ολυμπιακούς της Μόσχας.

Στο δεύτερο κατάστημα που επισκέφτηκα προτίμησα να κρύψω την παλιά μου συσκευή και

ζήτησα μονάχα από την υπάλληλο να μου δώσει ένα απλό και φτηνό κινητό τηλέφωνο να κάνω τη δουλειά μου. Η υπάλληλος, που μάλλον δεν της αρέσει να της μιλάνε μεταφορικά εν ώρα εργασίας, με ρώτησε τι δουλειά κάνω. Της απάντησα πως είμαι διακοσμητής φωταγωγών, πράγμα που καθόλου δεν φάνηκε να την παραξενεύει. Μου έδειξε μια συσκευή και άρχισε να απαριθμεί τα χαρακτηριστικά της σαν αν έλεγε κάποιο ποίημα, την απαγγελία του οποίου και διέκοψα, όχι και τόσο ευγενικά, για να την ρωτήσω εάν αντέχει σε συνθήκες έλλειψης βαρύτητας ή θα μου χαλάσει κι αυτή όπως η προηγούμενη. Η κουβέντα μας τελείωσε εκεί. Η υπάλληλος έφυγε για να φωνάξει την ασφάλεια του καταστήματος κι εγώ πήρα τη συσκευή και πήγα στο ταμείο να πληρώσω.

Μετά στο σπίτι, λίγο πριν αποχαιρετήσω για πάντα το παλιό μου κινητό, παρακολούθησα με συγκίνηση την τελετή παράδοσης-παραλαβής των επαφών από τη μια συσκευή στην άλλη. Κάποιες από αυτές τις επαφές πλέον δεν μου λένε απολύτως τίποτα, όσο κι αν σπάω τώρα, μεταφορικά, το κεφάλι μου για να τις θυμηθώ, όσο κι αν κάποτε, ίσως, παραλίγο να το σπάσω κυριολεκτικά για να τις αποκτήσω. Ωστόσο, δεν τις διαγράφω. Τις κρατάω, προσδοκώντας την ανάσταση της ανάμνησής τους κάποια στιγμή στο μέλλον από μια τεχνολογική εξέλιξη που η sim του ενκεφάλου μου ακόμα αδυνατεί να την χωρέσει.

γιάννης χωρίς σπίτι

Κάτω από το σπίτι, εδώ στην πλατεία Ιπποδρομίου, υπάρχει ένας χώρος όπου δίνονται καθημερινά συσσίτια σε απόρους. Αυτές τις μέρες ο χώρος αυτός είναι συνέχεια ανοιχτός, ακόμα και τη νύχτα, και έχουν μαζευτεί εδώ όλοι οι άστεγοι της πόλης για να μην πεθάνουν από την παγωνιά (αυτή τη στιγμή στη Θεσσαλονίκη το θερμόμετρο δείχνει -6).

Πριν λίγο κατέβηκα να πετάξω τα σκουπίδια και άκουσα κάποιον να φωνάζει από πίσω μου: «Γιαννάκη, χρόνια σου πολλά για χθες!» Αν και το όνομά μου σπάνιο δεν το λες, είμαι από αυτούς που όταν το ακούν στον δρόμο, γυρίζουν πάντα να δούνε ποιος τους φώναξε. Ακόμα και όταν βρίσκομαι σε κάποιο μέρος όπου δεν γνωρίζω κανέναν απολύτως. Τέλος πάντων, γύρισα να πω ευχαριστώ και είδα ότι η ευχή απευθυνόταν σε έναν από τους άστεγους, που είχε βγει για λίγο έξω από τον χώρο να κάνει ένα τσιγάρο. Ο άλλος Γιάννης, χαρούμενος, αν όχι ενθουσιασμένος, απάντησε στον επίσης άστεγο φίλο του: «Ευχαριστώ, ευχαριστώ! Έλα, πάρε ένα τσιγάρο... Κερνάω! Μου τα έδωσε δώρο ο περιπτεράς!»

Αμέσως, λες και είχε δοθεί κάτι σαν σύνθημα, άλλοι τέσσερις ρακένδυτοι εμφανίστηκαν από το πουθενά φωνάζοντας «Χρόνια πολλά, ρε Γιάννη», χτυπώντας τον εορτάζοντα στην πλάτη και παίρνοντας κι αυτοί

μερίδιο από το γενναιόδωρο κέρασμά του. Αυτός, αντί να γκρινιάξει που του ρημάζαν το πακέτο και που δεν θα είχε τίποτα μετά για να καπνίσει, φαινόταν να το διασκεδάζει αφάνταστα. Σαν να γινόταν πάρτυ ξαφνικά για χάρη του και να είχαν έρθει, λέει, όλα τα αγαπημένα του πρόσωπα εκεί να μοιραστούν μαζί του τη χαρά του.

Μπορεί σπίτι χωρίς Γιάννη να μην κάνει προκοπή, αλλά όλες αυτές τις μέρες των γιορτών που πέρασαν, τέτοια εικόνα σαν κι αυτήν, τόσο γνήσια και ειλικρινά εορταστική, δεν είδα πουθενά αλλού. Μόνο εδώ, σε αυτόν τον Γιάννη χωρίς σπίτι.

obviousment

Έπρεπε να στείλω σήμερα ένα η-μέιλ σε κάποιον στη Γαλλία. Επειδή είχε να κάνει με δουλειά και επειδή, εντάξει, ξέρω λίγα γαλλικά, αλλά όχι τόσο καλά που να με εμπιστεύομαι για τέτοια επαγγελματική αλληλογραφία, ζήτησα τη βοήθεια ενός φίλου. Ο φίλος έχει σπουδάσει στην Ελβετία και μιλάει τα γαλλικά σαν να ήταν μητρική του. Του έδειξα, λοιπόν, αυτά που είχα ήδη γράψει και τον ρώτησα αν είναι σωστά ή έστω αν δεν θα οδηγούσαν σε ανεπανόρθωτες παρεξηγήσεις και διπλωματικά επεισόδια.

Ο φίλος το διάβασε μια φορά, σήκωσε το κεφάλι του από την οθόνη με απορία, ίσως και λίγο τρόμο, μετά το ξαναδιάβασε μουρμουρίζοντας κάτι σαν προσευχή ή ξόρκι και τέλος με κοίταξε και αποφάνθηκε: «Είσαι σίγουρος ότι αυτά είναι γαλλικά;» Ευτυχώς, είναι φίλος καλός και άνθρωπος υπομονετικός και το ξανάγραψε όλο από την αρχή καθυπαγόρευσής μου. «Καλά», μου είπε αφού τελειώσαμε και στείλαμε το παλιοη-μέιλ επιτέλους, «εσύ δεν είχες πάει εράσμους στο Μπορντώ; Εκεί έτσι, με αυτά τα φραγκοπηλιορείτικα συνεννοούσουν;»

Θυμήθηκα, λοιπόν, τότε που είχα πάει να κάνω το εράσμους μου στην Ακουϊτανία (μπορεί να μην το έχω με τις γλώσσες, αλλά απο γεωγραφία...) γνωρίζοντας μόνο πέντε-έξι φράσεις καθημερινές κι

ένα-δυο τραγούδια. Είχα πιστέψει ότι τα γαλλικά δεν είναι παρά μια εξεζητημένη εκδοχή των αγγλικών, που ούτε αυτά, βέβαια, έχω καταφέρει ποτέ να τα μιλήσω σωστά και με επάρκεια.

Έτσι, πέρασα ένα εξάμηνο στο πανεπιστήμιο «Μοντεσκιέ» (πιο διαφωτισμός πεθαίνεις) κάνοντας καινούριους φίλους και εχθρούς και κυρίως διασκεδάζοντας τον κόσμο με τη δημιουργική μου γλωσσομάθεια. Έλεγα, ασπούμε, αφού το normally γίνεται normalement και το completely completement, τότε και όλα τα επιρρήματα που στα αγγλικά τελειώνουν σε -ly, μόλις περνούν τη Μάγχη, γυρίζουν την κατάληξή τους σε -ment και έτσι ξεμπερδεύουν. Νομίζω ότι ακόμα κάποιοι γέροι γιρονδίνοι, όταν πατάνε τα σταφύλια τους για να φτιάξουν τα εκλεκτά κρασιά τους, θυμούνται εκείνα τα όμορφα obniousment και quickment, που τότε με τόση ευκολία αμόλαγα, και λιώνουνε στα γέλια.

ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

Πριν κάποια χρόνια ένα αγαπημένο μου πρόσωπο νοσηλευόταν σε ένα ψυχιατρείο και το επισκεπτόμουν τακτικά, αν και αμφέβαλλα διαρκώς τόσο για τη χρησιμότητα της παρουσίας μου εκεί όσο και για το κατά πόσο αυτή η παρουσία μου γινόταν σταλήθεια αντιληπτή από το αγαπημένο πρόσωπο.

Όταν ο καιρός ήταν καλός, το επισκεπτήριο γινόταν στη μεγάλη αυλή του ψυχιατρείου, που είχε, θυμάμαι, κάτι πολύ ωραίες τριανταφυλλίες και μια αρκετά ψηλή πέτρινη μάντρα, που έκρυβε τον πληθυσμό του ιδρύματος από τον δρόμο κι από τα μάτια των απέξω ανυποψίαστων περαστικών. Εκεί, λοιπόν, όσοι απο τους νοσηλευόμενους δεν είχαν κινητικά ή άλλα σοβαρά προβλήματα υγείας, έβγαιναν και προαυλίζονταν και συναντούσαν τους δικούς τους. Οι κωμικοτραγικοί διάλογοι που έχω ακούσει στην αυλή αυτή, ανάμεσα σε τρόφιμους και επισκέπτες, ακόμα βρίσκονται στριμωγμένοι μέσα στο κεφάλι μου, αλλά η εικόνα που δεν πρόκειται να διαγράψω από τη μνήμη μου ποτέ είναι αυτή ενός ζευγαριού που πάντα τους έβλεπα να κάθονται στο ίδιο ακριβώς παγκάκι.

Αυτοί δεν μιλούσανε ποτέ και το μόνο πράγμα που έκαναν ήταν να ερωτοτροπούνε απροκάλυπτα σαν έφηβοι, αν και οι ηλικίες τους αθροιστικά είχαν ήδη περάσει τον αιώνα. Μου έκανε εντύπωση πόσο

πολύ αδιαφορούσαν για το αν τους βλέπουν οι υπόλοιποι και έτσι, σαν να ήταν μόνοι τους, όχι μονάχα στην αυλή αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο, φιλιόντουσαν με πάθος, ενώ αυτός γλιστρούσε το χέρι του κάτω από την μπλούζα της κι αυτή ακουμπούσε το δικό της επάνω στον καρδιά του.

Μια μέρα ένας νοσοκόμος, που είχε βγει κι αυτός έξω να κάνει το τσιγάρο του, με είδε που τους κοιτάζα, με πλησίασε και μου είπε δείχνοντάς τους: «Φάση δεν έχουν; Και να σκεφτείς πως όταν είναι μέσα συμπεριφέρονται σαν να μην γνωρίζονται καν. Μόνο εδώ, στην αυλή, εκδηλώνονται.» «Τι εννοείς;» τον ρώτησα έκπληκτος. «Είναι και οι δυο νοσηλεύόμενοι;» «Μα ναι», μου απάντησε, «προχωρημένες καταστάσεις και οι δυο. Και μόνοι τους. Οι δικοί τους δεν ζουν καν εδώ στην πόλη. Σπάνια έρχονται να τους δουν. Για αυτό και έχουν κάνει μια σιωπηλή συμφωνία και παριστάνουν κάθε μέρα ο ένας το επισκεπτήριο του άλλου. Βγαίνει πρώτα αυτός και την περιμένει και καλά με ανυπομονησία κι ύστερα βγαίνει και αυτή και τρέχει και πέφτει στην αγκαλιά του. Στο τέλος είναι αυτή που προσποιείται ότι τον αποχαιρετά για να τον ακολουθήσει λίγα λεπτά μετά στο εσωτερικό του ιδρύματος, όπου κατά τα άλλα είναι πάντα δυο ξένοι.»

Την ιστορία αυτήν την ξαναθυμήθηκα σήμερα που διάβασα, με την ευκαιρία, νομίζω, του καρναβαλιού,

έναν λίβελο κατά της υποκρισίας, λέει, των ανθρώπων που επιμένουν να παριστάνουν τους ευτυχισμένους, ενώ ο κόσμος, ξαναλέει, χάνεται. Κάντε μου τη χάρη, σας παρακαλώ, αν δεν σας προσβάλλει άμεσα η συμπεριφορά των άλλων, αφήστε τους να προσποιούνται αυτό που έχουν μέσα στο κεφάλι τους - έτσι κι αλλιώς, κακά τα ψέματα, όλοι μας κάτι παριστάνουμε, από όποια μεριά της μάντρας κι αν βρισκόμαστε. Κάποιες ανάγκες συνήθως εξυπηρετεί όλο αυτό το θέατρο, στο οποίο, ηθοποιοί μαζί και θεατές, όλοι μας συμμετέχουμε.

το φιλοδώρημα

Πάντα ήθελα να αγοράσω έναν τίτλο ευγενείας, αλλά δεν ήξερα ούτε πού τους πουλάνε ούτε πόσο κοστίζουν. Ε, σήμερα έμαθα.

Ένας φίλος που ζει και εργάζεται στη Ρώμη ήρθε για λίγες μέρες εδώ για διακοπές και είπαμε να πάμε να πούμε μαζί έναν καφέ στην παραλία, που τόσο του είχε λείψει, και να τα πούμε. Πήγαμε, λοιπόν, κι αφού τα είπαμε και τον ήπιαμε, βγάλαμε να πληρώσουμε. Οι δυο καφέδες μας κόστιζαν τεσσαράμιση ευρώ, οπότε εγώ, που είπα να κεράσω, έβγαλα ένα πεντάευρω, το ακούμπησα πάνω στο τραπέζι και σηκώθηκα.

«Που πας», μου λέει ο φίλος. «Ρέστα δεν θα πάρεις;» «Δεν πειραζει, ρε», του απαντώ. «Άντε, πάμε.» «Να μην αφήνεις πουρμπουάρ, αν δεν έχεις να κερδίσεις κάτι από αυτό», επιμένει. «Τι κάτι, δηλαδή;» ρωτάω εγώ με αγνό ενδιαφέρον. «Κάτι», μου απαντά. «Έναν τίτλο ευγενείας, ασπούμε.» Έτσι καθίσαμε λίγο ακόμα, άκουσα την ιστορία που είχε να μου πει και έλυσα και τη μεγάλη μου απορία.

Ο φίλος μου, λοιπόν, όταν πρωτοπήγε στη Ρώμη, άρχισε να συχνάζει σε ένα πολύ ωραίο καφενείο κοντά στη δουλειά του. Την πρώτη μέρα, όταν έβγαλε να πληρώσει τον εσπρέσο του, ακούμπησε επιπλέον είκοσι λεπτά πάνω στο τραπεζάκι για να

εισπράξει από τον σερβιτόρο ένα ευγενέστατο «γκράτσιε, σινιόρε!».

Τη δεύτερη μέρα, που ήταν πιο πολύ στα κέφια του, άφησε μισό ευρώ, ανεβάζοντας προφανώς και τα κέφια του σερβιτόρου (του ίδιου σερβιτόρου), ο οποίος τον αποχαίρετησε λέγοντας «γκράτσιε, ντοτόρε!». Στην Ιταλία παλιά σχεδόν όλοι όσοι φορούσανε γυαλιά, περνούσανε για δόκτορες, αυτό το ήξερα, αλλά τη συνέχεια αυτής της ιστορίας δεν θα μπορούσα να τη φανταστώ.

Την τρίτη μέρα πήγε να πει καφέ μαζί με μια συνάδελφό του, και βγάζοντας στο τέλος να πληρώσει, έδωσε ένα ολόκληρο ευρώ για φιλοδώρημα, πιο πολύ μάλλον για να εντυπωσιάσει τη συνοδό του. Κι αυτό το ένα ευρώ ήταν αρκετό για να χρηστεί υπόπτης από τον σερβιτόρο που υποκλίθηκε λέγοντας «γκράτσιε, καβαλιέρε!». Κύριος με είκοσι λεπτά, δόκτορας με πενήντα, υπόπτης με μόλις ένα ευρώ. Το πράγμα είχε αρχίσει να τον απασχολεί στα σοβαρά. Τι θα συνέβαινε, άραγε, αν ανέβαζε κι άλλο την κουβαρντοσύνη του;

Έτσι, την επόμενη μέρα πήγε στο αγαπημένο του ρωμαϊκό καφέ πολύ αποφασισμένος. Παρήγγειλε έναν διπλό εσπρέσο, τον ήπια αργά και βασανιστικά και στο τέλος φώναξε τον ίδιο πάντα σερβιτόρο για να πληρώσει. Όταν του έδωσε πεντάευρω και του έκανε νόημα ότι δεν θέλει ρέστα, ο σερβιτόρος

γούρλωσε τα μάτια του, έκανε ένα βήμα πίσω, έσκυψε το κεφάλι του και είπε με όλη τη σοβαρότητα που απαιτούσε η στιγμή: «Γκράτσιε, πρινσίτε!»

«Και μετά; Και μετά;» ρώτησα εγώ όλο αγωνία. «Μετά τίποτα», μου απάντησε ο φίλος. «Εκεί, στο πρίγκιπας, σταμάτησα. Άλλωστε, αν συνέχιζα, υπήρχε κίνδυνος αφενός θα ξεπαραδιαστώ αφετέρου να αλλάξω το πολίτευμα στη γείτονα. Άσε που οι ευθύνες στη μοναρχία είναι πολλές. Πού να μπλέκω τώρα.»

Με το που τελείωσε η αφήγησή του ήρθε και ο δικός μας βολιώτης σερβιτόρος στο τραπέζι μας. «Παιδιά», μας λέει, «με πληρώνετε, σας παρακαλώ, γιατί πρέπει να παραδώσω;» Δόκτορες, πρίγκιπες και μαλακίες, σκέφτομαι. Εδώ μας αναγορεύουνε «παιδιά», πριν καν βάλουμε το χέρι μας στην τσέπη.

πλάνη, απάτη, απειλή

Έχω πάει για φαγητό με την παρέα μου σε μια ταβέρνα. Στο διπλανό τραπέζι κάθεται μια οικογένεια. Μπαμπάς, μαμά και τρία παιδιά. Κάποια στιγμή, για κάποιο λόγο αδιευκρίνιστο, το μικρότερο παιδι αρχίζει να κλαίει. Στην αρχή οι δικοί του δεν του δίνουν και πολύ σημασία, πιστεύοντας, μάλλον, ότι έτσι θα σταματήσει. Το κλάμα γίνεται γοερότερο. Πρώτα καλύπτει τις φωνές μας και ύστερα τη μουσική που παίζει στα ηχεία. Η μητέρα τού λέει να σταματήσει, αλλιώς θα τους διώξουν από το μαγαζί. Ο πατέρας το ενημερώνει ότι οι άνδρες δεν κλαίνε. Τα δυο μεγαλύτερα αδέρφια το προειδοποιούν ότι αν συνεχίσει έτσι, θα το δώσουνε στους γύφτους. Πλάνη, απάτη, απειλή -που λέει κι ο Αστικός μας Κώδικας- σε οικογενειακή συσκευασία.

Στο παραδιπλανό τραπέζι κάθονται δυο φίλοι. Γύρω στα πενήντα, μπορεί και παραπάνω. Ο ένας από αυτούς είναι ο μόνος, νομίζω, μες στο μαγαζί που κοιτάζει τον βαλαντωμένο πιτσιρικά και χαμογελάει. Ο πατέρας χάνει την υπομονή του και φωνάζει: «Θα πάψεις, επιτέλους;» Ο χαμογελαστός τύπος από το διπλανό τραπέζι βγάζει από την τσέπη του ένα ευρώ, τεντώνει το χέρι του και πάει να το δώσει στον πατέρα. «Τι είναι αυτό;» του λέει. «Κέρμα να ρίξω στο τζουκμπόξ», του απαντάει ο άλλος. «Εμένα, φίλε, ξέρεις, το κλάμα αυτό είναι το αγαπημένο μου τραγούδι.»

ώρα αιχμής

Κέντρο της πόλης. Έχει κολλήσει μέσα στο μποτιλιάρισμα. Το φανάρι μπροστά του αλλάζει διαρκώς χρώματα, αλλά κανένας δεν μετακινείται. Στο πίσω τζάμι του μπροστινού αυτοκινήτου ένας πιτσιρικάς τον χαιρετάει. Δεν έχει όρεξη. Ο πιτσιρικάς επιμένει. Τελικά κουνάει το χέρι του κι αυτός και ο μικρός γελάει που βρήκε επιτέλους την ανταπόκριση που γύρευε. Τα αμάξια αρχίζουν επιτέλους να κινούνται. Πρώτη, δεύτερα, πρώτη, δεύτερα. Σφήνες και ελιγμοί.

Δεν πάει μακριά. Στο επόμενο φανάρι καθλώνεται ξανά. Μπροστά του αυτή τη φορά είναι ένα άλλο αμάξι. Στο πίσω κάθισμα δυο άλλα πιτσιρικάκια παίζουν, γελάνε. Του βγάζουνε τη γλώσσα. Τώρα ξέρει πως αν δεν τους απαντήσει, δεν πρόκειται να ξεμπερδέψει εύκολα. Τους βγάζει τη γλώσσα και αυτός και ύστερα τους κάνει ακόμα μια αστεία, ίσως και λίγο τρομακτική, γκριμάτσα. Τα παιδιά ξεκαρδίζονται στα γέλια και χοροπηδάνε πάνω στο κάθισμα. Οι μεγάλοι μπροστά προσπαθούν να τα επαναφέρουνε στην τάξη. Κόκκινο, πράσινο, πορτοκαλί, κόκκινο, πράσινο. Απεμπλοκή.

Ακόμα ένα φανάρι μέχρι την έξοδο της πόλης. Η κίνηση χαλαρώνει. Ο δρόμος ξεφορτώνεται σιγά-σιγά τους ανεπιθύμητους. Τελευταίο φανάρι. Πράσινο, ψιλοπορτοκαλί. Νομίζει ότι το προλαβαίνει. Ο μπροστινός του όμως, πιο συνεπής,

φρενάρι απότομα. Σταματάει. Δεν πειράζει. Το τελευταίο είναι άλλωστε. Στο πίσω τζάμι απέναντι του τώρα είναι ένα μεγαλύτερο παιδί. Αυτό δεν παίζει, δεν γελάει όπως τα προηγούμενα. Τον κοιτάζει με ένα ύφος σοβαρό, ίσως και λίγο τρομοκρατημένο. Ανοιγοκλείνει τα χείλη του. Κάτι του λέει. Ύστερα σηκώνει ένα ανοιχτό τετράδιο και το κολλάει στο τζάμι. Στο τετράδιο είναι γραμμένη μία λέξη: «Βοήθεια»

Τώρα πια το έχει μάθει το παιχνίδι. Σκύβει αμέσως, ψάχνει στο ντουλαπάκι του αυτοκινήτου, βρίσκει έναν μαρκαδόρο και γράφει και αυτός στην πίσω πλευρά της ασφάλειας την ίδια λέξη: «Βοήθεια» Κολλάει τη λέξη μαζί με την ασφάλεια στο παρμπρίζ. Πράσινο. Το αμάξι μπροστά γκαζώνει και απομακρύνεται. Τα αμάξια από πίσω κορνάρουνε δαιμονισμένα.

το τηλεοπτικό μου βιογραφικό

Όταν ήμουν μικρός έβλεπα τηλεόραση φανατικά. Μου άρεσε ένα τηλεπαιχνίδι που λεγόταν Κόκκινοι Γίγαντες και Άσπροι Νανοί, η Οδύσσεια του Διαστήματος (το κινούμενο σχέδιο), η Φρουτοπία και το υπεργαμάτο Μυστήριο του Χρυσού Πιθήκου. Στην εφηβία με πέτυχε ο ερχομός της δορυφορικής στη χώρα μας. Όσοι θυμούνται τις νυχτερινές εκπομπές του αρ-τι-ελ, καταλαβαίνουν τι εννοώ.

Όταν ήμουν φοιτητής δεν είχα -από άποψη και καλά- τηλεόραση, αλλά κάθε τριτοτέταρτο πήγαινα σε έναν φίλο και βλέπαμε τσάμπιονς λιγκ τρώγοντας κάτι πίτσες που ακόμα δεν έχω καταφέρει να χωνέψω.

Όταν ήμουν φοιτητής, επίσης, εμφανίστηκα μια φορά σε ένα τηλεπαιχνίδι που παρουσίαζε ο Γιώργος ο Πολυχρονίου. Και κέρδισα.

Πριν από τις εκλογές του 2000 εμφανίστηκα για δεύτερη φορά σε τηλεοπτική εκπομπή, παριστάνοντας, μαζί με δύο φίλους μου, το αυθόρμητο κοινό και έκανα μια υπαγορευμένη από τη διεύθυνση της εκπομπής ερώτηση σε έναν πολιτικό, ο οποίος με εντυπωσίασε από τον τρόπο που υποτίθεται ότι αιφνιδιάστηκε - μεγάλο ταλέντο. Πληρωθήκαμε για αυτό, αλλά δεν θυμάμαι πόσα πήραμε.

Όταν, μετά τις σπουδές, γύρισα στον Βόλο, άρχισα να καίγομαι κυριολεκτικά στην τηλεθέαση, μέχρι που χάλασε, ευτυχώς, κάποια στιγμή η συσκευή και βαρέθηκα να την αντικαταστήσω. Στο μεταξύ όμως...

Μια-δυο φορές έφυγα από το σπίτι και αντί για το κινητό πήρα μαζί μου το τηλεκοντρόλ.

Μια άλλη φορά είδα σε πλάνα αρχείου τον εαυτό μου να περιφέρεται έξω από το φλεγόμενο Πολυτεχνείο και πίστεψα ότι είμαι δισυπόστατος.

Επίσης, για αρκετό καιρό δειπνούσα πάντα βλέποντας τα βραδυνά δελτία των ειδήσεων. Τότε νομίζω ότι άρχισα να παίρνω και βάρος.

Αν θεωρείτε ελιτισμό το να δηλώνει κάποιος ότι δεν βλέπει ή ακόμα χειρότερα ότι δεν έχει στο σπίτι τηλεόραση, πώς σας φαίνεται αυτό: Τα τελευταία πέντε-έξι χρόνια (εκτός από κάτι ποδόσφαιρα που πάω και τα βλέπω σε καφετέριες) έχω δει τηλεόραση όλες κι όλες τρεις φορές. Όσες ακριβώς, δηλαδή, έχω εμφανιστεί ο ίδιος σε εκπομπές σχετικές με βιβλία και τέτοια. Και δεν μου άρεσα.

Εντάξει, τηλεόραση τώρα πια δεν βλέπω, αλλά καμιά φορά, όταν βάζω πλυντήριο, τραβάω μια καρέκλα, κάθομαι απέναντι και παρακολουθώ μέσα από το φινιστρίνι τα ρούχα να σαπουνοδέρνονται.

η πρόβα

Πέρασα έξω από ένα σχολείο και είδα στην αυλή τους μαθητές να κάνουν πρόβα για την επικείμενη παρέλαση. Πρόσωπα σκυθρωπά, βήματα βιαίως συντονισμένα. Μπορεί και να έφταιγαν ο ήλιος και η άνοιξη, που έκαναν το θέαμα πολύ πιο θλιβερό και αποτρόπαιο. Μα κι από το θέαμα ακόμα πιο φρικτό όταν, νομίζω, το ακρόαμα. Ούτε γέλια ούτε φωνές ούτε τίποτα. Μονάχα η σφυρίχτρα του γυμναστή να βαράει σαν μετρονόμος, μονότονα και ρυθμικά, ίσως και λίγο πένθιμα. Σαν να μετράει ανάποδα τον χρόνο μέχρι τη συντριβή και την ενηλικίωση.

το ξέσπασμα

Κάθε Πέμπτη γίνεται στον δρόμο όπου μένω λαϊκή αγορά. Κάθε Πέμπτη πρωί, από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, ανοίγω την εξώπορτα και πέφτω πάνω σε έναν πάγκο με διάφορα κηπευτικά. Στο ίδιο σημείο ακριβώς όλες τις άλλες μέρες συνήθως βρίσκεται το αυτοκίνητο μου. Κάθε Τετάρτη βράδυ, από τότε που έχω δικό μου αυτοκίνητο, πρέπει να έχω τον νου μου και να παρκάρω το ανταμομπιλ σε κάποιον άλλον δρόμο. Αν ξεχαστώ -το έχω κάνει τρεις-τέσσερις φορές- οι πωλητές θα μου χτυπήσουν το κουδούνι τα χαράματα και θα πρέπει να κατέβω να το μετακινήσω. Αυτά στον Βόλο, όπου οι άνθρωποι λίγο-πολύ γνωρίζονται κι οι πωλητές της λαϊκής ξέρουν να αντιστοιχούν κουδούνια με αυτοκίνητα. Από την Αθήνα έχω μιαν άλλη εμπειρία: Έζησα επτά χρόνια στα Εξάρχεια. Εκεί, για όσους δεν γνωρίζουν, γίνεται κάθε Σάββατο λαϊκή αγορά στην όμορφη οδό Καλλιδρομίου. Μία Παρασκευή βράδυ, λοιπόν, πριν από κάτι χρόνια, έκανα το μέγα σφάλμα να αφήσω παρκαρισμένο το αυτοκίνητο εκεί όπου δεν έπρεπε.

Την επόμενη μέρα θα έφευγα για κάποιο ταξίδι. Ξύπνησα σχετικά αργά, μάζεψα τα πράγματά μου με το πάσο μου και βγήκα από το σπίτι. Ανηφορίζοντας προς τον Στρέφη άκουσα τις φωνές των μικροπωλητών -μια από τις πιο χαρακτηριστικές αστικές μελωδίες- και ένιωσα να κόβονται τα πόδια

μου. Σκέφτηκα ότι θα είχαν βρει το αυτοκίνητό μου κι αφού θα είχαν βρίσει εν χορώ τον ιδιοκτήτη του, θα κάλεσαν την τροχαία να έρθει με τον γερανό και να μου το σηκώσει.

Συνέχισα να ανεβαίνω τη Θεμιστοκλέους και να πλησιάζω δειλά-δειλά στον τόπο του εγκλήματος, χωρίς να είμαι σίγουρος τι σκόπευα να κάνω, χωρίς να έχω ιδέα αυτού που με περίμενε. Για κάποιον λόγο πίστευα ότι ο οργισμένος ακόμα μικροπωλητής, του οποίου τη θέση είχα καταλάβει, θα με αναγνώριζε από την ένοχή μου φάτσα και έτσι και τολμούσα να τον ρωτήσω τι απέγινε το αμάξι μου, θα με έπαιρνε αμέσως στο κυνήγι.

Και όμως, το αμάξι μου ήταν ακόμα εκεί. Όχι ακριβώς όπως το είχα αφήσει, αλλά σκεπασμένο με έναν μουσαμά, πάνω στον οποίο βρίσκονταν τοποθετημένα -προσεχτικά, συμμετρικά- γλαστράκια με αρωματικά φυτά. Και όχι, ο πωλητής μόνο οργισμένος δεν φαινόταν. Πιο πολύ θα έλεγα πως έμοιαζε να το διασκεδάζει έτσι όπως ο «πάγκος» του ξεχώριζε από τους διπλανούς των ανταγωνιστών του. Ήθελα πολύ να το φωτογραφίσω όλο αυτό, αλλά φοβήθηκα μην καρφωθώ και έτσι το μόνο που έκανα ήταν να του ζητήσω μια γλάστρα με θυμάρι.

Ειλικρινά, δεν θυμάμαι τι εποχή συνέβη αυτό το περιστατικό. Μες στο μυαλό μου, όμως, το έχω συνδυάσει με το αιφνίδιο ξέσπασμα της άνοιξης. Μιας άνοιξης που φύτρωσε μέσα από τις λαμαρίνες.

η παρακολούθηση

Περπατάω στην παραλία. Μπροστά μου κάνει τη βόλτα του ένα ηλικιωμένο ζευγάρι πιασμένο αγκαζέ. Ο κύριος αρχίζει να σφουρίζει το «πέσατε θύματα αδέρφια εσείς». Η κυρία τού σφίγγει το μπράτσο και του κάνει «σσσ...». Αυτός απορεί: «Γιατί, Καλλιόπη;» Αυτή γυρίζει το κεφάλι της προς τα πίσω σαν να θέλει να δει αν τους παρακολουθεί κανένας. Αλλάζει κουβέντα: «Μιχάλη, πείνασα. Θα πάρουμε σουβλάκια;» «Όχι, Καλλιόπη. Αφού είπαμε, νηστεύουμε.» «Εγώίσταρε! Τη μια κομμουνιστής, την άλλη χριστιανός... Όποτε σε συμφέρει.» Τώρα είναι η δική του σειρά να γυρίσει το κεφάλι του να δει μήπως τους παρακολουθούνε.

Τους παρακολουθώ εγώ - άθελά μου πάντα. Δεν θα το μάθουνε ποτέ.

στοιχεία από τη δεκαετία του ογδόντα

Όταν ξεκινούσε η δεκαετία του ογδόντα ήμουν πέντε χρονών – πολύ μικρός για να μπορώ να συγκρατήσω με ασφάλεια όσα συνέβαιναν μακριά από το σπίτι και τη γειτονιά μου. Όταν τελείωνε, όμως, ήμουν ήδη δεκαπέντε – αρκετά μεγάλος για να μπορώ να θυμάμαι τώρα σχεδόν τα πάντα από όσα τότε έβλεπα και άκουγα, μέσα από το φίλτρο, βέβαια, της εφηβικής μυθοπλαστικής επεξεργασίας.

Θα μου ήταν δύσκολο, σίγουρα, να επιλέξω ένα περιστατικό ως το πλέον αντιπροσωπευτικό της εποχής εκείνης, αλλά, για κάποιο λόγο, αυτές τις μέρες έχει κολλήσει στο κεφάλι μου μία πολύ συγκεκριμένη εικόνα: Ο Χατζιδάκις να διευθύνει, νομίζω στα τέλη του '89, την τότε ολοκαίνουρια Ορχήστρα των Χρωμάτων στο Δημοτικό Θέατρο του Βόλου και ξαφνικά να παρατάει τη μπαγκέτα του και να κατεβαίνει από το πόντιουμ για να μαλώσει το κοινό, επειδή έκανε το λάθος να χειροκροτήσει σε μία παύση του κομματιού που έπαιζαν, χωρίς, όπως θα έπρεπε, να περιμένει το φινάλε του.

Εγώ ακόμα ήμουν παιδί και το μάλωμα αυτό το θεώρησα μάλλον φυσιολογικό, σαν μέρος του παιχνιδιού αυτού που ονομάζουμε εκπαίδευση, και έτσι δεν με πείραξε – εντάξει, μπορεί να γέλασα λιγάκι με την αντίθεση ανάμεσα στο χρώμα της φωνής του μαέστρου και την αυστηρότητα των

λόγων του. Το θέατρο, όμως, ήταν κατάμεστο, και οι περισσότεροι θεατές ήταν μεγάλοι άνθρωποι, μεταξύ των οποίων οι αρχές της μικρής μας πόλης και οι επιφανέστεροι πολίτες της, που είχαν σπεύσει να αγοράσουν εισιτήρια, έτσι ώστε να μην βρεθούν αδικαιολόγητοι στο απουσιολόγιο της κοσμικής ζωής τους. Για αυτούς, για τους περισσότερους δηλαδή, το μάλωμα του μουσικού μεταφράστηκε μάλλον ως προσβολή και ως αχαριστία.

Έτσι, μέχρι το τέλος της βραδιάς, μια έντονη μουρμούρα θα συνόδευε τις συγχορδίες της ορχήστρας, μέχρι να φτάσει στο κρεσέντο της και να ακουστεί, πνιχτά αλλά ευδιάκριτα, κάπου από τα βάθη της πλατείας η λέξη απόλυτο φετίχ ως γενικό συμπέρασμα: «αδερφή».

Όχι, δεν τα γράφω όλα αυτά για να σπιλώσω τη φήμη της πόλης μου και τη μουσική παιδεία των συμπολιτών μου – δεν είναι αυτό το θέμα. Το θέμα – το θέμα μου τουλάχιστον- είναι ότι με τη σχετική ασφάλεια τώρα πια της χρονικής απόστασης και βλέποντας όλην αυτήν την ακατανίκητη, αν όχι και αμετανόητη, επιστροφή στη δεκαετία απόλυτο φετίχ, μου δημιουργείται καμιά φορά η εντύπωση ότι στα ογδόντα μπήκαμε όλοι -ως χώρα, ως κοινωνία, πείτε το όπως θέλετε- σαν παιδιά και βγήκαμε στο τέλος από αυτήν σαν αναιτίως επαναστατημένοι έφηβοι.

εννιά στις δέκα

Μιά φίλη παίρνει ένα ταξί το Σάββατο το βράδυ. Ο ταξιτζής τη φλερτάρει λίγο. Εκείνη του λέει με τρόπο ότι έχει αγόρι, οπότε και αυτός μαζεύεται. Στο τέλος της διαδρομής η φίλη διαπιστώνει ότι έχει χάσει το κινητό της. «Μήπως σου έπεσε πουθενά μέσα στο αμάξι;» τη ρωτάει ο οδηγός. «Δεν ξέρω, δεν το βρίσκω», απαντάει αυτή. «Πες μου το νούμερό σου να σε καλέσω», της προτείνει. Του δίνει το νούμερο, την καλεί κι ακούγεται να χτυπάει το κινητό που τελικά ήταν -όπως συμβαίνει εννιά στις δέκα σε αυτές τις περιπτώσεις- κάπου μέσα στην τσάντα της. Όλα καλά. Πληρώνει, κατεβαίνει.

Την Κυριακή το απόγευμα η φίλη δέχεται ένα μήνυμα από άγνωστο νούμερο: «Τι κάνεις; Θα πάμε για καφέ;» «Ποιος είναι;» ρωτάει αυτή μηνυματικώς πάντα. «Ο ταξιτζής σου από χθες. Δεν θυμάσαι που μου έδωσες το νούμερό σου;» Η φίλη τρομάζει και δεν απαντά. Λίγο μετά καινούριο μήνυμα: «Συγγνώμη. Μήπως είσαι η κοπελιά που δεν έβρισκε το κινητό της;» Απάντηση: «Ναι» «Σόρρυ, ρε συ κοπέλα μου. Μπέρδεψα τα νούμερα. Στην άλλη πήγαινε το μήνυμα, που μόλις, λέει, χώρισε.» Η φίλη κλείνει το τηλέφωνο και το καταχωνιάζει ξανά στα έγκατα της τσάντας της. Τι ανακούφιση, σκέφτεται, να ανακαλύπτεις ότι αντί για θρίλερ τελικά παίζεις σε φαρσοκωμωδία.

το πρώτο

Σάββατο του Λαζάρου κάπνισα το πρώτο μου τσιγάρο. Ήμουν πρώτη λυκείου. Ήταν απόγευμα κι ετοιμαζόμουν να πάω μια βόλτα με τους φίλους μου. Είχα φορέσει το αγαπημένο μου τζιν μπουφάν. Καθώς κατέβαινα με τα πόδια από τη Νέα Ιωνία προς το κέντρο, έβαλα τα χέρια μέσα στις τσέπες του μπουφάν και έπιασα κάτι απροσδιόριστο. Το τράβηξα έξω και είδα ότι ήταν ένα τσιγάρο. Μέχρι τότε, όχι μόνο δεν είχα καν επιθυμήσει να καπνίσω, αλλά παρίστανα και τον φανατικό αντικαπνιστή πάντοτε στην παρέα μου. Δεν είχα ιδέα πώς είχε βρεθεί αυτό το τσιγάρο μες στην τσέπη μου και μέχρι σήμερα δεν έχω καταφέρει να λύσω το μυστήριο. Θυμάμαι ότι περνούσα και ξαναπερνούσα μπροστά από τις βιτρίνες των κλειστών καταστημάτων με το τσιγάρο, σβηστό ακόμα, ανάμεσα στα χείλη μου και κοιταζόμουν σαν τον βλάκα να δω αν μου πηγαίνει.

Όταν έφτασα στην καφετέρια, όπου με περιμέναν οι φίλοι μου, τους βρήκα όλους να καπνίζουν. Ξανάβγαλα από την τσέπη το μυστηριώδες πρώτο μου τσιγάρο, άρπαξα έναν αναπτήρα από το τραπέζι και το άναψα χωρίς να πω κουβέντα. Σαν να έκανα το πιο φυσικό, το πιο προβλεπόμενο πράγμα στον κόσμο.

Όταν, μετά από αρκετά χρόνια, έμαθα ότι η καφετέρια αυτή καταστράφηκε ολοσχερώς από πυρκαγιά, το πρώτο πράγμα που σκέφτηκα ήταν πως έφταιγα εγώ. Πως δεν είχα σβήσει, λέει, καλά το πρώτο μου αποσίγαρο κι αυτό τόσα χρόνια σιγόκαιγε ύπουλα κάπου εκεί κρυμμένο ανάμεσα στα τραπεζοκαθίσματα, περιμένοντας υπομονετικά για να σκορπίσει την κατάλληλη στιγμή τον όλεθρο. Η σκέψη μου αυτή, το ξέρω, ήταν αφελής – έδινε, πάντως, μια εξωφρενική διάσταση στην ενοχική πλευρά του χαρακτήρα μου. Και όμως, ίσως δεν είχα πέσει και τόσο έξω τελικά, αφού πάντα κάτι τέτοιες πρακτικές καμένης γης κρύβονται πίσω από κάθε ιστορία ενηλικίωσης.

Επίσης, πολύ φοβάμαι ότι κανείς δεν φρόντισε να ρωτήσει τον Λάζαρο αν θέλει σταλήθεια να αναστηθεί.

αγία γειτονία

Δίπλα στην πολυκατοικία μας υπάρχει μια εκκλησία. Η εκκλησία αυτή είναι αφιερωμένη στον άγιο Αντώνιο. Ο άγιος Αντώνιος είναι ο άγιος προστάτης των τρελών. Το τελευταίο το έμαθα χθες, όταν και επισκέφτηκα, για πρώτη φορά απο τότε που μετακομίσαμε στην πλατεία Ιπποδρομίου, την εκκλησία που βρίσκεται δίπλα ακριβώς στην πολυκατοικία μας. Μου είπαν ότι η εκκλησία του αγίου Αντωνίου είναι από τις παλιότερες στην πόλη και σκέφτηκα πως είναι κρίμα να μένω δίπλα σε τέτοιο ιστορικό μνημείο και να μην το έχω επισκεφτεί.

Την ώρα που πήγα δεν είχε λειτουργία. Μπήκα, τριγύρισα λίγο κοιτάζοντας τις τοιχογραφίες και ύστερα στάθηκα να χαζέψω περισσότερο το τέμπλο. Τότε, ένας νεαρός ιερέας με πλησίασε και με ρώτησε: «Ψάχνετε κάτι; Να σας βοηθήσω;» «Όχι, ευχαριστώ», του απάντησα. «Απλώς κοιτάζω.» Αμέσως σκέφτηκα ότι ο σύντομος αυτός διάλογος έμοιαζε με εκείνους που κάνουμε με τους πωλητές στα καταστήματα, όταν θέλουμε να τους ξεφορτωθούμε, ενώ αυτοί προσπαθούν να μας βοηθήσουνε κάνοντας τη δουλειά τους. Το μετάνιωσα. «Συγγνώμη, ναι. Κάτι ψάχνω», του φώναξα ψιθυριστά, ενώ αυτός μου είχε ήδη γυρίσει την πλάτη.

Πριν δυο βδομάδες μια ηλικιωμένη, ένοικος της παραδιπλανής πολυκατοικίας, βούτηξε από το μπαλκόνι της και προσγειώθηκε στα κεραμίδια του ναού. Παρότι η γειτονιά αναστατώθηκε πολύ, τις επόμενες μέρες δεν βρήκα κάτι σχετικό στο αστυνομικό δελτίο και έτσι δεν έμαθα εάν επρόκειτο για ατύχημα, αυτοκτονία ή εγκληματική ενέργεια. Σκέφτηκα ότι ίσως ο παπάς θα ήξερε κάτι παραπάνω.

Τον ρώτησα. Αυτός, πήρε ένα ύφος επαγγελματικά περίλυπο, ανασήκωσε τους ώμους, μου είπε κάτι απροσδιόριστα ποιητικό για τις βουλές του Κυρίου και τέλος με πληροφόρησε ότι ο εσπερινός ξεκινάει στις επτά και μου συνέστησε να προσκυνήσω κάποια συγκεκριμένη εικόνα. Του απάντησα ότι δεν πιστεύω κι ότι είμαι απλώς ένας επισκέπτης. Τότε αυτός μου χαμογέλασε: «Μα αν δεν πιστεύετε, η απάντηση στο ερώτημά σας είναι απλή. Απορώ πώς δεν το σκεφτήκατε από μόνος σας.» «Δηλαδή;» «Μα δεν είναι προφανές; Η πτώση της γυναίκας στα κεραμίδια του ναού οφείλεται αποκλειστικά στον νόμο της βαρύτητας.»

η εποχή περπάτησε

Κάποτε ζούσε, λέει, στον Βόλο ένας τύπος που η ιστορία δεν έχει καταφέρει ακόμα να τον κατατάξει στους επαίτες ή στα επιχειρηματικά δαιμόνια. Κυκλοφορούσε τις μέρες της Σαρακοστής στην παραλία και στην αγορά σέρνοντας πίσω του, δεμένο με σκοινί, ένα αρνί και πουλούσε αυτοσχέδιους λαχνούς στους συμπολίτες του. Διέδιδε πως τη Μεγάλη Βδομάδα θα γινόταν κάποια κλήρωση, πολύ έγκυρη, εννοείται, και αξιόπιστη, κι ο νικητής θα κέρδιζε το αρνάκι.

Κάθε χρόνο, τις μέρες της Σαρακοστής, οι κάτοικοι του Βόλου, έσπευδαν με προθυμία να αγοράσουνε λαχνούς από τον πλανόδιο κατεργάρη, κι ας ήξεραν όλοι τους καλά ότι η κλήρωση, που όλο προανήγγειλε, δεν θα συνέβαινε ποτέ. Κι ας είχαν μάθει όλοι την απάτη του.

Ο τύπος με το αρνί φρόντιζε, φυσικά, κάθε Μεγάλη Βδομάδα να εξαφανίζεται -θα άραζε στην πλατεία του χωριού του, προφανώς, και θα πνιγότανε στα τσίπουρα- κι όταν ξαναφαινότανε μετά, κατά το καλοκαίρι, στις ερωτήσεις «που πήγε, ρε μάγκα, το αρνί;», «τι έγινε τελικά; τι έβγαλε η κλήρωση;», αυτός έδινε πάντα την ίδια μονότονη και εξωφρενική απάντηση: «Κύριοι, το ζωντανό περπάτησε!» Και εννοούσε, στην αργκό της τότε

εποχής, ότι το αρνί το έσκασε και άρα αυτός δεν έφερε πλέον καμιά ευθύνη.

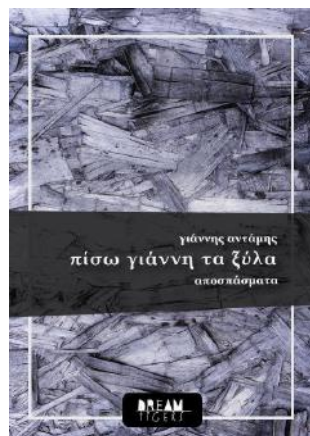
Όλοι κρυφογελούσαν με το αφελές του τέχνασμα. Όλοι παρίσταναν τα θύματα της πονηριάς του. Κανείς δεν τόλμησε ποτέ να τον κατηγορήσει. Όχι γιατί φοβόντουσαν. Όχι γιατί δεν μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά. Μα επειδή δεχόντουσαν ετούτη την ετήσια συνήθεια ως έναν τρόπο για να εκφράσουν την αλληλεγγύη τους -με τρόπο τόσο αυτοσαρκαστικό- προς έναν άλλον άνθρωπο, αδιαφορώντας, ίσως, εάν αυτός την είχε πραγματικά ανάγκη.

Κάποτε υπήρχε, λέει, μια εποχή, μακριά από εκσυγχρονισμούς και νεωτερικότητες, όπου ο κάθε παραστρατημένος αγροτοποιμένος μπορούσε να μπαινοβγαίνει στα καφενεία και στα μαγαζιά της πόλης παρέα με το αμνοερίφιό του. Ήταν η ίδια ακριβώς η εποχή όπου οι άνθρωποι δεν αναζητούσαν τη σωτηρία της ψυχής τους στη συμμόρφωση, μα αντιθέτως στη συνενοχή, στη σύμπραξη σε κάποια φάρσα απλοϊκή, σε ένα κουτό και επαναλαμβανόμενο, μα τόσο χρήσιμο αστείο.

έτσι ξαφνικά

Έκανα μια βόλτα χθες βράδυ στην παραλία και εκεί όπου περπατούσα, ξαφνικά, δεν συνέβη απολύτως τίποτα.

κυκλοφορούν επίσης από τις εκδόσεις dreamtigers

κεντρική διάθεση: www.dreamtigers.gr

έν σκηναῖς δικαίων τάξαι

στην Αγγελική

Βόλος, Ιανουάριος 2017

κοινοποιήματα
©
γιάννης αντάμης
dreamtigers